కమ్మవిద్యార్థి వసతిగృహమునకు ఖమ్మం

మంచితరుణము మించనివ్వవద్దు

నిజాంరాష్ట్ర కమ్మసోదర సోదరీమణులారా, ఇప్పుడు ఖమ్మంమెట్టునందు నిర్మింపబోవు మన కమ్మవిద్యార్థి వసతిగృహనిర్మాణము యిదివరకు గోలకొండపత్రికలో ముఖ్యముగను యింకను ప్రకటించుటవల్లను, విరాళములకై చేయుచున్న పర్యటనమువల్లను, అనేకమంది మన సోదర సోదరీమణులకు తెలిసియేయుండవచ్చును. కాని, దీనివిషయమై ఉత్సాహమును పట్టలేక, ప్రబోధకరీతిగా మరల మనవిచేయుచున్నాను.

ధాతనామసంవత్సర ఆశ్వీజ బ॥ ౧౫లు తారీఖువరకు కార్యనిర్వాహకవర్గ సమేతముగా మ రా॥శ్రీ దానకర్ణబిరుదాంకితులగు విప్పర్ల వెంకటప్పయ్యవర్మగారు స్వహస్త పరహస్తములచే చేయించిన భూరివిరాళము రు ౫౬౭౦ లు గోలకొండపత్రికలో ప్రచురణచేసియే యుంటిమి. ఆదిమొదలు దానకర్తలని, అధ్యక్షతన ప్రకటనచేసి వాగ్దానములు చేసిన విరాళములు, దానకర్తలపేర్లు, యీదిగువ సూచించనైనది.

గడచిన పత్రికాప్రచురణ

మొత్తము రు ౫౬౭౦

రు ౧౨౦౦ శిరుపురము నరసయ్యగారు రఘునాధపాలెము. రు ౨౦౦ చావలింగయ్యచౌదరిగారు చిర్నోముల రు ౧౨౦౦ మైదిపల్లి కేశయ్యగారు రాయన్నపేట రు ౧౨౦౦ మైదిపల్లి వీరయ్యగారి జ్ఞాపకచిహ్నముగా అల్లుడు చిమమామిళ్ల అమరయ్యచౌదరిగారు, రు౫౦౦ చావ బుచ్చయ్యచౌదరిగారు రు౨౫౦ పోరుపల్లి వెంకట్రామయ్యచౌదరిగారు రు౫౦౦ మైదిపల్లిహనుమయ్యచౌదరిగారు రు౧౦౦ చెరుకూరు గంగయ్యచౌదరిగారు రు౧౦౦ కర్నాటి కోటయ్యచౌదరిగారు రు౨౫ వల్లభనేని దైవాధీనమయ్యగారు (బండీలు) రు౨౫ చావఅప్పయ్యగారు [బండీలు] రు౨౫ బోడెపుడి రామయ్యచౌదరిగారు (బండీలు) రు౨౫ బొమ్మినేని సీతారామయ్యచౌదరిగారు [బండీలు] రు౨౦౦ పాటిబండ్ల రఘుపతిరావుగారు జానకీపురము రు౧౫౦ వేంపాని వెంకయ్యచౌదరిగారు రు౧౫౦ యీరామకోటయ్యగారు చినబీరపల్లి రు౧౦౦ మైదిపల్లినారాయణచౌదరిగారు రు౧౦౦ యీర జయ్యచౌదరిగారు రు౧౦౦ యీ చంద్రమౌళిగారు యీకోట రు౧౦౦ వాకిటి సంజీవయ్యగారు రు౫౦ మైదిపల్లి అప్పయ్యగారు [బండీలు] (తెల్లవరంతా మువారు) రు౫౦ చంద్రయ్యచౌదరి, వెంకయ్యచౌదరి, నారాయణ చౌదరిగార్లు రు౧౦౦ దండేల వీరయ్యచౌదరిగారు తల్లంపహాడు రు౫౦ యిరుకుళ్ల పాటి పిచ్చయ్యచౌదరిగారు తల్లంపహాడు రు౨౫ యలమద్ది పాపయ్య, రు౨౫ యీ లక్ష్మినర్సయ్యచౌదరి రు౫౦ అల్లిపిచ్చయ్యచౌదరిగార్లు పెంచికలపల్లి రు౧౫ కిలారుచంద్రయ్య, రు౧౦౦ యీ వెంకయ్యగార్లు చింతకాని రు౧౦ ఆవేషా వెంకట్రామయ్య, రు౫౦ యీ కృష్ణయ్యచౌదరిగార్లు కోదవరం రు౧౦ మానికొండ కోటయ్యగారు బాలప్పేట రు౧౦౯౨

మొత్తం విరాళము

నిపురుగప్పిన నిప్పువలెనే అజ్ఞానాంధకారములో మునిగియున్న మనకమ్మకులమును పైకితెచ్చుటకు ఇట్టి సంస్థ నిర్మింపబడుచున్నది. ఇంతకన్న మంచిసమయము మనకు దొరకునా? ఎక్కడి బోధ దానధర్మమాయని అందురేమో. అట్టిదానములు ధర్మములు భుక్తికేకాని వ్యక్తివికాసముగాని వృద్ధినిగాని సమకూర్చి మన కష్టములయెడల కనికరించి, మనలను మంచిస్థితికి తెచ్చి కాపాడునవి కావు.

ఇట్టిసంస్థ మనజాతి గౌరవమునకు, విజ్ఞానమునకు, సంపదకునిచ్చు మనపూర్వులు ప్రాచీన శాస్త్రములు, శిలాశాసనములవలన మనకేమి తెలియుచున్నది. మనపూర్వులెట్లు ధనవంతులై కీర్తిమంతులై రాజ్యములనేలినవారలై యుండిరో మనము కూడ మరల మనపూర్వ వైభవమును పొందవలెనన్న యీసంస్థ కావలెను.

స్త్రీలకు హెచ్చరిక

హైదరాబాదులో మున్నది మున్నూరియూరు సంవత్సరములక్రితము స్త్రీలకు ఉపన్యాస సంఘములులేవు. ఇటీవల నాగరికశాఖ వృద్ధివలనను విద్యాభివృద్ధివలనను మహిళామండలి యని సోదరీసమాజమనియు కొన్ని స్థాపింపబడినవి. అందుకు స్త్రీల అదృష్టమేమనవచ్చును. కాలపరిస్థితులనుబట్టి మార్పుచెందనంతమనవచ్చునందును అదిచెప్పకొను. కాని ఒక సంఘమున సభ్యులుగానున్నవారుగాని, అధ్యక్షులుగా నున్నవారుగాని సభలలో పాల్గొనువారుగాని, యితరులు చేయు విమర్శనలకు లొంగక తమతప్పులు సవరించుకొనుటకు ప్రయత్నించినయెడల తమ సంఘము క్రమముగా వృద్ధికాగలదు. ప్రతిసంఘము బాల్యావస్థ గడచువరకు చిక్కులు కలుగుటయేకాక ఒకానొకసమయమున తీవ్రవిమర్శనలకుగురికాకమానదు. అట్టివానిని నేర్పుతోను శాంతముతోను ధైర్యముతోను యెదుర్కొని అవసరమయినమార్పులు చేసికొనవలెను. కాని సంఘములోనుండు లోపములను చెప్పి వారిని నిందించుట శ్రేయముకాదు. ఎవరికితోచినట్లు వారు అనుకొనకమానరు. ఎవరో యేమోఅనుకున్నారని తమకు తెలియగానే వారినితూలనాడుట తమగౌరవమునకు భంగమని తెలుసుకొనవలెను.

మన సోదరీమణులలో ఇపుడు అహంభావము మాత్రము యెక్కువగా నున్నట్లు తెలియుచున్నది. సరళహృదయముతో యిట్టివిపరీతములకు తావుయివ్వనియెడల, తాము గౌరవింపబడి, యితరులకు ఆదర్శముగానుందురు. ఇదిహిందూ స్త్రీలక్షణము. ఇప్పటి స్త్రీలలో మనము పురుషులకంటె తక్కువవారము కాము, వారు చేయు పనులు మనము చేయలేమా అను భావము యెక్కువయియున్నది. "చెల్లనిరూపాయకుగీతలెక్కువ" అన్నట్లు తమలోతమకు వైమనస్యము, శాంతము, మాటకలయికలేకపోగా ఆత్మ స్తుతి, పరనిందలకు సిద్ధపడినవారికి అభివృద్ధి యెట్లుకలుగునో బోధపడకున్నది.

ఇట్లు

మద్దాసు జానకమ్మ

సోదరులారా, యిట్టి సుక్షేత్రమందు మీ ద్రవ్యమనే విత్తనమునునాటి మీబిడ్డల భావిభాగ్యోదయము కాపాడగలందులకు మనకమ్మకులసోదర సోదరీమణులకు నామనఃపూర్వకమగు ప్రార్థనలు చేయుచున్నాను.

ఈకార్యనిర్వాహక వర్గమును వెంటనిడుకొని దానకర్ణ విప్పర్లవెంకటప్పయ్య వర్మగారు మానవసేవనిమిత్తమై చేయుచున్న అమోఘమగుప్రచారమునకు మా మనఃపూర్వకమగు వందనములు.

ఇంతవరకు సహాయపడిన, భూరివిరాళములు వాగ్దత్తముచేసిన మహాశయులకు మా మనఃపూర్వకమగు వందనశతంబులు.

ఈదానకర్తలు యీనిర్మాణము పూర్తిఅగువరకు ఇదేరీతిగా పర్యటనచేయుదురనిన్ని దీనిని స్థాపనకు తమ మెరకభూమి గుంటిమల్లన్న పత్రము చెనుకైపు తెయకరముల భూమి యిప్పదమ్మినారు ౬౦౦౦ ఆరువేలు కిమ్మతుచేయునది ఇత్తుననియు వాగ్దత్తముచేసినారు. దీనికి మననిజాంసర్కారువారి అజ్ఞనిమిత్తము, తామీరు యిజాజతు(అనగా) నిర్మాణాజ్ఞ వచ్చుటకు వినతిపత్రము అంపించినారు. అనుజ్ఞదొరకినవెంటనే దానకర్తలు పైనచూపిన భూమిని ఉచితముగానే దయచేయగలమనిరి.

నిజాంరాష్ట్ర పరిపాలనము

రెడ్డిరాణి పత్రికాభిప్రాయము

శ్రీయుతులు సురవరము ప్రతాపరెడ్డి బి ఏ బి యల్ గారిచే రచింపబడిన "నిజాంరాష్ట్రపరిపాలనము" అను ఉత్కృష్టగ్రంథము మా కార్యాలయమునలంకరించినది. ఇందునిజాంరాష్ట్రపరిపాలనముయొక్క ప్రతి చిన్నవిషయము గూడ సులభముగ తెలిసికొనునట్టుల వ్రాయబడినది. నైజాము పూర్వప్రభువుల పరిపాలనముగూర్చియు క్రమేణజరుగుచువచ్చిన మార్పులనుగూర్చియు మహాఘనతవహించిన నిప్పటిప్రభువుచేనొసగబడిన ప్రజాహక్కులు పాలనమందలిమార్పులు తేటతెల్లముగ వ్రాయబడినవి. పెద్దసంస్థానముల వైశాల్యము, జనసంఖ్య రాబడిరాయము, ఏయేశాఖలవారేయేఉద్యోగస్థులు పరిపాలించుచున్నది చక్కగ వివరింపబడినవి. ఈగ్రంథము నిజాంవాసులేగాక బ్రిటిషుపౌరులుకూడ చదువదగినది. దీనిచదివినచో నిజాంరాష్ట్రపరిస్థితులు సులభముగ గ్రాహ్యమగునని విన్నవించుచున్నాము. దీనివెల ౦-౮-౦లు గోలకొండపత్రిక చందాదారులకు ౦-౬-౦లు మాత్రమే.

వలయువారు-గోలకొండప్రెస్, త్రూపుబజారు హైదరాబాదు[దక్కన్] అని వ్రాసికొనవలెను.

తెలంగాణా వార్తలు

సవర్ణులు హరిజనులతో కలిసి భజన

అరట్ల భజనసమాజముయొక్క విశేషలక్షణము

[విలేఖరి]

అరట్ల (జాగీరు) ౨౬-౧౦-౧౯౩౬

ఈగ్రామమున గృహసంఖ్య ౯ వందలు జనసంఖ్య ౪ వేలు ఒక ఆంధ్రపాఠశాలగలదు దానికి జాగీర్దారుగారు నెలకు రు ౫ లు ఇచ్చుచున్నారు మిగతద్రవ్యము పిల్లలే యిచ్చుకొందురు టపాసౌకర్యములేదు రాకపోకలకు రోడ్డులేదు పారిశుద్ధ్యముపలేకున్న

కాలపరిస్థితి

ఎండలు తీక్ష్ణముగానున్నవి హస్తకార్తెవర్షమువలన కొన్నికుంటలలోకి నీరువచ్చినది పశువులకు పచ్చిక యిప్పుడే కడుపునిండ దొరుకుట లేదు. ముందుగతయేమిఅని రైతులు ధైర్యము చెడియున్నారు వేసంగిదున్నకలు దున్నుటకారంభించినారు

గ్రంథాలయము

ఇది రక్తాక్షి సంవత్సరములో శ్రీయుత మాడపాటిహనుమంతరావుగారి గౌరవార్థము ఈ వ్వన వెంకటరామయ్యగారిచే స్థాపింపబడి, స్వంతభవనముగలదై విరాజిల్లుచున్నది ఇందు సుమారు ౪౦౦ గ్రంథములున్నవి ఇపుడు యుగవాణి, గోలకొండ, రయ్యతు అను మూడు పత్రికలువచ్చుచున్నవి ఈసంవత్సరము కార్యనిర్వాహకులు శ్రమలకుతోనై భవనములో రాళ్లున్న నివపరిపించి గోడలకు పాలగచ్చుచేయించి నూతనశోభకలుగ జేసినారు కాని చందాదారులు పుస్తకము, కార్యనిర్వాహకసంఘ చర్యలపుస్తకము సరిగాలేకపోవుట విచారకరము

భజనసమాజము

ఇదియు గ్రంథాలయముతోపాటు ప్రవర్తింపబడి, పలుపౌర్ణమములందు పుణ్యవారులలో భజనలు సలిపి పేరుపొందిదినదిన ప్రవర్ధమానమగుచున్నది కొంతవరకు చెక్కభజనగూడ అభ్యసించినారు ఎప్పటివలె యీసంవత్సరము గణేశోత్సవము అతివైభవముగా జరిపినారు. ఆనాడు హరిజనులు, సవర్ణులనుభేదములేక, ఎల్లరుకలిసి భజనలు చేయుచు ఊరేగింపుజరుపుట విశేషము దసరాకాడును అహింసాప్రచారము యీసమాజమువారిచేజరిగినవి కొంతవరకు దసరా జంతుహింసలు ఆగిపోయినందులకు సంతోషించుచున్నారు

వైశ్య వితంతూద్వాహము

యాజ్ఞికముచేయుటకు స్థానిక బ్రాహ్మణుల భయము

ధాతనామసం౹౹ర ఆశ్వయుజ బ౹౹ ౨ ఆదివారమునకుసరియగు ౪-౧౧-౧౯౩౬ న నాడు మార్కాపేటతాలూకాసమీపమున పట్టి ఖమ్మంపహాడులో రేపాలమట్టయ్యగారి గృహములో వైశ్యవితంతువివాహము మహావైభవమున జరిగినది వరవిబంధువులు సమీపమునలేనందున గ్రామమునవుండుఉద్యోగులు గ్రామవైశ్యులు తక్కిన పలుకుబడిగలవారలు వివాహమునందు అభిమానముకలవారలై కార్యము సక్రమముగా జరిపించినారు ఈప్రాంతముబ్రాహ్మణులు యీ కార్యముజరిగించినచో తదితరబ్రాహ్మణుల వల్ల తమకు ఆవేశయిబ్బందులు కల్గునని భయపడినందున హైదరాబాదునుండి ప్రత్యేకము [illegible] విశ్వగడ్డపల్లయ్యగారు, లింగన్నగుప్త గారుకింగారవ జామాదరంగుప్తగారు మెదలగువారువచ్చిరి గడ్డంవారి యడవల్లి అను గ్రామమునుండి గందంరామయ్యగుప్త, వారిసోదరుడగు అ[illegible]రాయనర్సయ్యగుప్త (నల్లగొండ) గార్లను తమవెంట యడవల్లినుంచి వరదయాజ్ఞికునిగాంట విడుకొని దయచేసినారు ఇద్దరియాజ్ఞికులకలన వివాహము సక్రమముగాజరిగినది కట్టంగూరునుండి సుప్రసిద్ధవైశ్యపుంగవుడగు యిల్లెందుల మకుందయ్యగుప్తగారికొమారుడు, సూర్యాపేటనుండి భోనగిరివారు మొన్నమొన్ననే వితంతువివాహముచేసుకొన్న ఓరుగంటిసత్యంగారును శ్రీతెరటుపల్లి నర్సింహంగారు మొదలగు పెక్కుంద్రు వైశ్యులు పురుషులు స్త్రీలు ఆమోదముతో వివాహము జరిపినతరువాత శ్రీయుతభోనగిరిలక్ష్మయ్యగుప్త,లింగన్నగుప్తగార్లు ఇట్టివివాహములు శాస్త్రసమ్మతములని చెప్పి, వితంతువులను వివాహమాడినకొందరపెద్దలను పేర్కొనిరి

వరుడు శ్రీ రేపాల మట్టయ్యగుప్త పట్టి ఖమ్మంపహాడు, వయస్సు ౩౫ సంవత్సరములు.

వధువు- బిల్లంచర్ల క్రిష్ణయ్యగారి కొమార్తెయగు శ్రీమతి విశాలక్ష్మి పాతర్లపహాడు వయస్సు ౧౫ వ సంవత్సరములు.

వివాహానంతరం చందన తాంబూలాదులతో వచ్చినవారల సత్కరించినపిమ్మట వరుని గృహమున కులసోదరులు భోజనముచేసి వారివారిఇండ్లకువెళ్లిరి.

క్షామసూచనలు

[విలేఖరి]

తెలంగాపల్లి, ౨౪-౧౦-౧౯౩౬ —

నిన్నటివరకు తటాకాదులలో నీరులేమిచే సీ అబిపైరులు చాలవరకుఎండిపోయెను పండిన అబిపైరులుగూడ నిన్నటివర్షమువల్ల విత్తులురాలిపోయెను.

నిన్న బుధవారంరాత్రి ౮ గంటలనుండి మొదలుజేసి నేడుఉదయము ౧౨ గంటలవరకుగూడ ఎడతెగకుండ గొప్పవర్షము కురిసెను ఇంకను ఆకాశమును మేఘములు ఆవరించుకొనియే యున్నది ఈవర్షమువలన లాభములేవియులేవుగాని నష్టములుమాత్రము పెక్కుగలవు "కరవులోవాంతి" యన్నట్లు ఇదివరకే పలునష్టములకులోనయిన కర్షకులను ఈవర్షము మితిలేనినష్టములపాలుజేసెను మొక్కచేనులు కోతకువచ్చి ఈవర్షమువలన కోనవీలులేక నష్టము, కోసినవి తడిసిమురిగిననష్టము జొన్నలుకోతకు వచ్చినవి ఈవర్షములో విపరీతముగా గాలియుండుటచేత భూమిపైకొరిగి, సగము మొప్పాతికవరకు విత్తులురాలిపోయినవి పోగామిగిలినవిత్తులు మొలకలువచ్చుచున్నవి చెలుకలుకూడ పడిపోయినవి ఇక రెండుమూడు దినములు ఈమేఘములిట్లే ఆవరించుకొనియున్న సర్వధ్వంసము కాగలదు రైతుకుమొత్తముమీద రెండణాలపంటపండునట్లగపడదు. సర్కారుపన్నులుకట్టుటకుమార్గము తోచకమిన్నుచూచుచు భగవంతుని ప్రార్థించుచున్నారు

క్రొత్త అధికారి

హత్నూరు, ఆజూరు ౨౫ —

ఈగ్రామము మెదకుజిల్లాలో నవాబుసుల్తానుల్ ముల్కు బహద్దరుగారి పాయెగాగ్రామమైయున్నది ఈపాయెగాయొక్క సహాయకార్యదర్శియగు మౌల్వీఖూరషీదు ఆలీగారు మరణించినందున వీరిస్థానములో ఈగ్రామము తాలూకాధికారియగు మౌల్వీ అజ్మతుల్లాగారిని నియమించియుంచిరి ఇందుచే ప్రస్తుతము మౌల్వీ షర్ఫొద్దీన్ అహమదు మౌల్వీఫాజలుగారు తాలూకాదారిగా నున్నారు

ఆంధ్రోద్యమప్రచారము

నల్లగొండప్రచారకుని నివేదిక

[౧౬-౧౦-౧౯౩౬ మొదలు ౨౨-౧౦-౧౯౩౬ వరకు]

మాదాపురంలో

ఈగ్రామములో ౩౫ గృహసంఖ్య ౨౦౦ జనసంఖ్యగల్గి, భోనగిరినుండి నల్లగొండపోవు రాచమార్గమునమున్నది. పోలీపురం వారంరెడ్డి గారు సభ్యులు.

కంచినేపల్లిలో

౧౧౦ గృహసంఖ్య, ౩౫౦ జనసంఖ్యగలదు రా చందుపట్ల సుదర్శనరావుగారి అధ్యక్షతను వర్తకసంఘవిషయము వాగీశ్వరబుచ్చయ్య గుప్తగారికి బోధింపనైనది

రెడ్లరేపాకలో

ఈగ్రామంగృహసంఖ్య ౩౦౦, జనసంఖ్య ౧౩౦౦ ఇచ్చటికితాలూకా ౧౨ మైళ్లు ప్రభుత్వ పాఠశాలలేదు ఖానగీపాఠశాలకురకబాగి రులయియున్నది ఎవ్వాళ్లకు ఒనమాలుచెప్పగలపంతుళ్లే ఈగ్రామం ఖానగీపాఠశాలకు వచ్చుచుందురు ఇంతకెక్కువ చెప్పగలపంతులు నాలుమాసముల కెక్కువయుండడు ఈప్రకారం ౪ సం౹౹నుండి అలవాటుపడినదీగ్రహచారము విజయదశమిరోజు జమ్మిదగ్గర శమీపూజానంతరం రాజభక్తి, ఐకమత్యము, పత్రికాపఠనచే గలుగులాభములు మత్తుపదార్థములవల్ల గలుగుచెడుగుణములు బోధించనైనది గ్రామస్థులు పత్రికాపఠనమునకు చందాపట్టికి ఏర్పాటుచేసి సంతకములొనర్చి "నవాజిష్ రీడింగురూం" పార్సీ ఇంగ్లీషు మిశ్రభాషయుతో ఒకపఠనాలయమును స్థాపింప నేటికి మహోత్సాహులైనందుకు ప్రశంసింపదగియున్నది

[illegible] నాటకముపేర దుర్మార్గులు

(విలేఖరి)

భువనగిరి, ౩-౧౧-౧౯౩౬ —

ఈగ్రామమున సర్కారుల [illegible] పాల్గొనుజనపద్దుయొక్కకోటలో నాటకము నాంద్రము ౨౨-౧౧-౩౬ రోజు [illegible] నాటకము ప్రదర్శించుచుండగ, ౩౦ మంది నాటకమువద్దకువచ్చి "మాకద్దన్నలేదు, మాయందుదయయుంచి హాలులోకి పంపించుడని ప్రార్థించిరి. టిక్కెటులేక హాలులోకిపోవుటకు వీలుపడదని చెప్పిరి ఈమాటవినగానే వచ్చినవారు కోపావేశముతో టిక్కెటుకలెక్టరును బెదిరించి, వారి యిచ్చవచ్చినరీతిగాకొట్టి లోనప్రవేశించిరి. వీరు ప్రవేశించవడిమొదలు హాలంతయు అల్లరి అయిపోయెను. ఆయిమూపరులకు కథయొక్క అనుభవమే తెలియలేదు

స్టేషనురోడ్డు రిపేరీఅవసరము

మధిర, అజూరు ౨౫ —

ఈతాలూకాగ్రామము బ్రిటిషుసరిహద్దులో గలదు ఇక్కడమిక్కిలిగా వ్యాపారముబండీలపాయీలలోనే జరుగుచుండును పోలీసుపాయీలకు ఎంతప్రాధాన్యముండవలెనో చెప్పనక్కరలేదు. స్టేషనునుండి గ్రామములో ప్రవేశించుబాట బాగుగాలేమిచే ప్రయాణీకులకు చాలాకష్టము జరుగుచున్నది వర్షాకాలములో మరీఅన్యాయము. బాటకిరుప్రక్కల రోడ్డుకుగాను కంకరరాయిపోసి యుండుటచే మరితకష్టమునకు గురికావలసి వచ్చుచున్నది రోడ్డునిర్మాణ మెప్పుడుజరుగునో? పారిశుద్ధ్యము బాగుగానున్నది తాలూకాధికారియగు శ్రీయుత దుర్గయ్యగారు ఇక్కడినుండి మార్చబడుటచే ఇప్పుడు మౌల్వీ అజీజుఅహమదుగారు వచ్చియున్నారు

స్థానికవార్తలు

శిశుచికిత్సశాల—రెండవ వర్ధంతి

హైదరాబాదు, ౩౧-

విజయోత్సవ ప్రభువర్యులవారి రజతోత్సవములో జరుగు ఆవసర ప్రదర్శనములకు వెలిపివేసి దాని చే మిగులు ద్రవ్యమును "శిశుచికిత్సాశాల" నెలకొలుపుటకు ప్రభువుగారు అజ్ఞాపించినట్లు గత సంచికలో చూచియుందురు. దానిని సవరించుచు ప్రభువుగారు ఈవిధముగా సూచించిరి. "శిశుచికిత్సాశాలయొక్క నామకరణము 'రజతోత్సవస్మారక శిశువైద్యశాల' అనియుండవలెను. శేషసదనగంధు దేవరాజకుమారుని స్మారకచిహ్నముగా తీవన, ప్రజాహితాభిలాషతో నెలకొలుపు ప్రతిపన్సకును సంతోషముగా రజతోత్సవనిధినుండి వెచ్చించుచున్నారు. ఇదియును గాక ఆసంవత్సరముల రాజ్యపరిపాలనము యొక్క శాశ్వతచిహ్నమైయుండును. కావున వీనిలో దుఃఖచిహ్నములుండుట అసమంజసము. కీ॥శే॥ రాకుమారుని స్మారకచిహ్నముగ వీదైన నెలకొలిపిన, అది ప్రత్యేకముగాను, రజతోత్సవమునకు సంబంధములేనిదైయుండును."

[ముషీరదక్కన్]

ఉద్యోగవిషయములు

శాసనసభ సహాయకార్యదర్శియగు మౌల్వీ తురాబలీగారి రాజ్యాంగవిషయశాఖయొక్క సహాయకార్యదర్శిగా నియమించినటులను వీరి స్థానే మౌల్వీ సయ్యదుమహమ్మదుహాదిహసన్ గారిని నియమింతురని తెలియుచున్నది.

ఇదివరలో వరంగల్లు సూబేదారుగారిచే ప్రకారము మౌల్వీ అహమదుఅబ్దుల్ హమీదు

వివాహమహోత్సవము

సికింద్రాబాదు కాపురస్థులును, మహారాజ శ్రీ మల్లికార్జునస్వామి నాయుడుగారి కొమార్తెను, డాక్టరు ఎం వెంకటపతి నాయుడుగారి సహోదరులగు శ్రీయుతులు ఎం ఆదినారాయణమూర్తి నాయుడు బి.ఏ., బార్-ఎట్-లా మచిలీపట్నం వాస్తవ్యులగు మహారాజశ్రీ కె వి సుబ్బారావు నాయుడుగారి పుత్రికయగు శ్రీమతి లక్ష్మీ సరస్వతి కమలాంబకును మచిలీపట్నం రాజపేటలో రా॥ సుబ్బారావునాయుడుగారి గృహంబున గురువారము ౨౯-౧౦-౩౬ తారీఖు ప్రొద్దున వివాహము జరిగెను. ౩౧-౧౦-౩౬ తారీఖు సాయంత్రము ఊరేగింపు మహావైభవముతో జరిగెను. వివాహసమయమున వారు ము సంఘమునకు కొంతవిరాళము నొసంగుదెను.

సింహపురి పీఠాధిపతులు

(ఐతేఖరి)

సింహపురి పీఠాధీశులును, వైశ్యగురువులగు శ్రీశ్రీశ్రీ గురునారాయణ ఏకాంగిస్వాములవారికి ప్రముఖ వాణిజ్యవైశ్యులు మరికొందరు వైశ్యరత్నములును భక్తులు పాదపూజలు చేసిరి. ఆ తరువాత శ్రీవారిని మహారాజుగంజి కిషన్‌గంజి వైశ్యసంఘముల వారు ఉత్సవముతో తీసుకవెళ్లి మహారాజ్ గంజులో పూలల బాగన్నిగారి ధర్మశాలయందు విడిదినేర్పాటుచేసిరి. శ్రీవారిసన్నిధిలో ప్రతిదినము ధర్మోపన్యాసములు జరుగగలవు. సర్వులు ను విచ్చేయ ప్రార్థితులు

గారిని నిజామాబాదుతహశీలులో నియమించిరి కాని నిజామాబాదు మండలాధికారిగారికోర ప్రకారము వీరిని నిజామాబాదు మదద్గారు తాలు గాగ నియమించిరి

శ్రీకృష్ణదేవరాయాంధ్ర భాషానిలయము

౩౦వ వార్షికోత్సవం

౧౯౩౬ నవంబరు ౧౦, ౧౧ మంగళ, బుధవారాలలో విలయ మందిరంలో జరుగుతుంది

కార్యక్రమం

మంగళవారం—సాయంత్రం ౬-౩౦ గం శ్రీ శనికళ్ల వీరభద్రుడుగారి ఉపన్యాసం

బుధవారం—సాయంత్రం ౬ గంటలకి కవితాగోష్ఠి

రాత్రి ౯-౩౦గంటలకి నాట్యరంగ ప్రదర్శనాలు

అహార్యాలి—అగ్నింశాలు

చిత్రాంగి—యశోధరావిలాసం

అందుకు జనులు తామసకాలానికి దయచేయ ప్రార్థితులు

స్త్రీలకు ప్రత్యేకస్థలంకూడా వున్నది

కవితాగోష్ఠిలో హైదరాబాదు, సికింద్రాబాదులలోని కవులూ, కవితావిమర్శకులూ పాల్గొని సభని జయప్రదం చేయ వేడికోలు

మహాజన సభ

౧౯౩౬వ నవంబరు౧౨ గురువారం సాయం కాలం ౪గంటలకు నిలయపుసభ్యుల మహాజన సభ జరుగుతుంది. క్రొత్త సంవత్సరపు ఎన్నికలు మొదలయినవి జరుగుతాయి. కావున సభ్యులు తప్పకుండా దయచేసి సభని జయప్రదంచేయ ప్రార్థితులు

కమలాకర వేంకటరావు,

కార్యదర్శి

రాయచూరు నుండి బొంబాయికి రోడ్డు

హైదరాబాదు అక్టోబరు ౩౧ -

బెంగుళూరు నుండి రాయచూరుమీదుగా బొంబాయికి గ్రాండుట్రంకురోడ్డు వేయబడునదియు, ప్రస్తుతము కృష్ణానదివరకును మరియు అదోనినుండి బెంగుళూరువరకు రోడ్డుకూడుట చే ఇంకా సుమారు రెండుమైళ్లు నిర్మాణమువసరమనియు కృష్ణా తుంగభద్రానదులపై వంతెనలేమిచే ఈరెండుమైళ్లవరకు వేయబడవనియు కృష్ణా తుంగభద్రనదులపై వంతెనలు కట్టబడుననియు కృష్ణానం తెనకగు వ్యయములో (బిటిష్) ప్రభుత్వ వాంఛాగము కలదనియు, ఈసంవత్సరము బెంగరమండి తుంగభద్రవరకు రోడ్డుపూర్తికాగలదనియు తెలియుచున్నది

గోలకొండ పత్రిక

ధాతనామ సం॥ ఆశ్వయుజ బ॥ ౧౧

సోమవారము

ప్రభువుగారి రజతోత్సవము రైతులకు సహాయము

త్వరలో మన ప్రభువుగారి రజతోత్సవము జరుగబోవుచున్నది. ఆర్థికము గ క్రుంగియున్న కర్షకులు ఈశుభసమయమున తమ భవిష్యదార్థికాభివృద్ధికి గట్టిపునాదివేసికొనుటకు తగినపరిస్థితులను, సౌకర్యములను తమ ప్రభువరేణ్యులు సంతోషముతో ప్రసాదించగలరని ఆశించుచున్నారు. ఇంతవరకు రజతోత్సవనిధికై గ్రామములందుకూడ వసూలు చేయబడుచున్న ద్రవ్యమునుండి నేరుగా గ్రామకర్షకులకు చెందగలభాగము ఆదర్శగ్రామనిర్మాణమునకును, గ్రామోద్ధరణమునకును ఒకలక్షరూపాయలుమాత్రమే. రజతోత్సవస్మారకములుగ నలపెట్టబడిన క్షయరోగాశ్రమము, విద్యార్థివేతనములు, పఠనాలయములు, శిశుక్షేమకేంద్రములు, అనాథశరణాలయములు మున్నగువాటికి మొత్తము రూ ..౨౦లక్షలు ఖర్చుకాగలదని అంచనావేసుకొనబడినది; ఇందు సగముద్రవ్యము ఎటూ ప్రభుత్వకోశమునుండియే కోరబడుచున్నది. "భాగ్యమునకు వెన్నెముకయైనట్టి కర్షకుని ప్రస్తుత దుర్దశనుండి ఉద్ధరించి స్థిరభూమిపై తలయెత్తుకొని తిరుగునట్లు చేయుటకు ఒక లక్షరూపాయలు ఏపాటివనుక? గతవారమందు గ్వాలియరు సంస్థానప్రభువు తమ రైతుల లాభమునకై అనుగ్రహించిన వ్యయమునుచూచినచో, సకలభారతీయ సంస్థానములకును మకుటమనిపించుకొనుచున్న మనసంస్థాన గౌరవమునకు ఈ చిన్నమొత్తము తగినదిగాదు.

అటయుమగాక ఇటీవలనే మైసూరు దివానుగారు చెప్పినట్లు నేటికాలమున కొంతవరకు "స్టేట్ సోషలిజం" అవసరము. అనగా, ప్రభుత్వమువారు సంఘమునందు, ఒక్కసాంఘికకృత్యమేగాక ఆర్థికకృత్యములనుకూడ భారతన్యములను చదునుచేయుబాధ్యత వహించుటధర్మమైయున్నది. గ్రామజనుల బండ్లవ్యాపారమునకు మోటారుబస్సులపోటీ ఎక్కువగుటచే ఎట్టి వినాశముకలుగకుండ ప్రయాణసౌకర్యములయందు సాధ్యమైనంత అవకాశము ఉండునట్లు కాపాడునుద్దేశ్యముతో మనప్రభుత్వమువారు బస్సులనునడిపించు వ్యాపారమునంతయు తమవశమున నేసుకొనదలచుట సోషలిజపులక్షణమే; ఎట్టన, ఆవిధముగ ప్రభుత్వమువారు ధనవంతులనుండి కొంతద్రవ్యమును బీదలకై వుమరలించుచున్నారు. ధనవంతులనుఅడిగి ద్రవ్యమును ధర్మముగ వసూలుచేసి బీదల అభివృద్ధికై వినియోగించుట భారతీయతత్వమునకు నరిపోయిన సోషలిజము. ప్రభువుగారి రజతోత్సవమువంటి సంతోషసమయమున ధనవంతులు బీదలకై ధర్మములచేయుటకు ఎక్కువగ ప్రోత్సహింపబడవలెను; ఇటువంటిసమయములు చాల అరుదుగగదా వచ్చుచుండును. ఈద్రవ్యమును న్యాయ్యంగుతమయిష్టముపచ్చినట్లు వ్యయముచేయుటకంటె ఒకబాధ్యతగల ట్రస్టీలసంఘము, ముందు చక్కగా ఆలోచించి వివరములను నిర్ణయించిన పద్ధతిపై వ్యయము చేయుట మంచిది. ప్రభుత్వము వసూలైనదానికి ఇకఅంతే మొత్తముచేర్చుచున్నది గనుక ప్రభుత్వమును ఈసంఘములోచేరియుండును. ఇట్లు వసూలైనద్రవ్యములో ఎక్కువభాగమును గ్రామోద్ధరణకును, గ్రామజనులకును ఇతర నిరుద్యోగులకును ఉపయోగించగల చిన్నచిన్న గృహపరిశ్రమల పోషణకును వినియోగించుట ధర్మము.

జరుగబోవు ఆంధ్ర మహాసభయు ఇదేవిధముగ ప్రభుత్వమువారిని ప్రార్థించునట్లు ఒకతీర్మానము చేయవచ్చును.

ఇంతేగాక ప్రజలనుండి ప్రత్యేకముగ రజతోత్సవనిధిపేర వసూలు చేయబడు ద్రవ్యము నటుంచి, ప్రభుత్వమువారే చిరకాలముగా రైతులకు కొన్ని కష్టములను ఈశుభసందర్భమున తొలగించుటమంచిది. అట్టికష్టములలో ముఖ్యమైన ఒకటిరెండు ఏమనగా క్రొత్తగానిర్మింపబడిన ప్రాజక్టుల(క్రిందిభూములపై భరింపరాని పన్నులను తగ్గించవలెను; జేరుబావులభూములలో శరీధారాను తొలగించి మెట్టధారానే వసూలుచేయుటకు ఆజ్ఞనీయవలెను. సమర్థులగు రైట్ ఆనరబిల్ సర్ అక్బర్ హైదరిగారి ఆర్థికమంత్రిత్వమున మన ఆర్థికశాఖ ప్రతిసంవత్సరము లోటులేకుండ చేయుటయేగాక అంతకంతకు హెచ్చుచున్న నిలవను చూపించుచుండ, రైతులవిషయములో ఈపాటిసౌకర్యము అనుగ్రహించుటకు మన ప్రభుత్వమువారికి శక్తిలేదను మాటలేదు. మైసూరు దసరాసమావేశసందర్భమున సంస్థానపు దివానగు సర్ మిర్జా ఇస్మాయిల్ గారు నుడివినట్లు, నీటిపారుదలవిషయములో ప్రభుత్వమువారు తమకు వచ్చు లాభమును ప్రధానముగనుంచుకొనక, రైతులకుకలుగు లాభమునే ముఖ్యముగ నెంచవలెను.

అఖిలభారత మహిళా మహాసభకు హైదరాబాదు ప్రతినిధులు

హైదరాబాదు, అక్టోబరు ౩౦:— అహమదాబాదులో జరుగబోవు అఖిలభారత మహిళామహాసభలో హైదరాబాదు ప్రతినిధులుగా మిసెస్, కర్నల్సు, మిస్, లీలామణి నాయుడు, మిస్, ఖదూచా మరియు మిస్, సరసయొజానాగార్లు పాల్గొనుటకు హైదరాబాదు మహిళామహాసభవారు నియమించిరి.

భారతదేశమునకు చక్రవర్తిగారిరాక

లండనులో పట్టాభిషేకోత్సవము

లండన్, నవంబరు౩ — చక్రవర్తిగారు, పార్లమెంటును ప్రారంభించు సందర్భమున ఉపన్యసించుచు చెప్పిరి.

భారతదేశమును గురించి ఇంకను ముచ్చటించుచు, ఇట్లుచెప్పిరి.

"మీరు రాష్ట్రములకు సంబంధించిన భారతరాజ్యాంగశాసన నిబంధనలను, బర్మారాజ్యాంగశాసన నిబంధనలును రాబోవు ఏప్రిలు నెలలో అమలుకు రాగలవని తీర్మానించితిరి

మన రావ ఎడ్వర్డుచక్రవర్తి

"నా పట్టాభిషేకోత్సవము యథావిధిగా జరిగినతరువాత నేనుతిరిగి నాభారతీయ రాజ్యమునకు (Indian Dominion) తిరిగిపోయి, అక్కడనా పూజ్యపాదులగు జననివలెనే, భారతీయ సంస్థానాధిపతులకును, భారతీయప్రజలకును నేను రాజ్యమునకువచ్చినట్లు తెలియజేయగలవని ఆశించుచున్నాను." అని హిజ్ మెజస్టి అతీర్మానమును అమలుపరచుటకు ఆవశ్యకములగు వివిధసాధనల చేకూరులను ఆమోదించుటకై మిమ్ములను కోరగలను. భారతదేశప్రజల ప్రతినిధులైనను, బర్మాప్రజల ప్రతినిధులైనను దినగొప్పబాధ్యతలు వహించుతలోను, శక్తివంచనలేకను నెరవేర్చబడగలవని నాకు. అన్నివిధముల నమ్మకముగలదు."

స్పెయినులోపోరాటము

ఈవారాంతములో ప్రధానసగరము శత్రువశము కావచ్చును

పోయిన బుధవారమునుండి వచ్చిన స్పెయిను పోరాటపు వార్తలనుచూడగా ప్రభుత్వపక్షము త్వరలో ఓడగలదనియే ఊహించవలసి వచ్చుచున్నది. నవంబరు ౪వ తేది మధ్యాహ్నము వాలెలాసేజానినాయకత్వమున శత్రుసేనలు ప్రభుత్వసేనలను, వారలకు సహాయముగవచ్చి రష్యాసేనానాయకుని ఓడించి జెటాఫీని వశపరచుకొనిరి. అంతట వారెలాగారు పత్రికావిలేఖరులకు "మీరిక మాడ్రిడు ఈవారములో వశముకాగలదని ప్రపంచమునకంతటికిని చాటవచ్చును"అని చెప్పిరి. నవంబరు ౨వ తేదినాడు మాడ్రిడుకు దక్షిణమున తీవ్రమైన పోరాటము సాగుచుండెను. శత్రుసేనలు ఆలార్కాన్లిగానీస్ అని మాడ్రిడునకు వాయువ్యమున తొమ్మిదిమైళ్లదూరమందున్న పట్టణమును వశపరచుకొనినట్లు ప్రభుత్వమువారే అంగీకరించిరి. మాడ్రిడునుండి ట్రాంమార్గములోనుండు గరబన్చెల్లాజో పట్టణమును శత్రువులిక వశపరచుకొనవచ్చునని, ప్రభుత్వమువారి విమానములన్నియు, ప్రధానగరపరిసరమందున్న బహాటోవిమానటాస్ అనుచోటనుండు విమానాశ్రయమునకు పంపబడినవి. "శత్రువులు మాడ్రిడు ద్వారమునను న్నారు. స్పెయినుదేశీయులందరు ప్రజాప్రభుత్వమును సంరక్షించవలెను." అని నవంబరు ౪వ తేదినాడు ఎక్కువమైనిక మంత్రులుండునట్లు నూతనముగ ఏర్పరచబడిన ప్రభుత్వము ప్రజలకు ఒకవిన్నపము గావించినది.

జాతిసమితినిబంధనప్రకారము జాతిసమితిలోచేరియుండుదేశములు తమకుగల వివాదములను శాంతముగా సమితిద్వారా పరిష్కరించుకొనక ముందుపోరాటమునకు దిగరాదు; వివాదపరిష్కారాలోచనలు జరుగుచున్నంతకాలము యుద్ధముచేయరాదు, కాని ఈనిబంధన పాటించునంత మంచిబుద్ధి యూరపుఖండమునలో ఏదేశమునకుగలదు? పికప్రక్క జాతిసమితినిబంధనప్రకారము ఏర్పరచబడిన "నాన్ ఇంటర్వెన్షన్ కమిటీ" యనునది స్పెయినుకు జర్మని ఇటలీలు సేనలను ఆయుధములను పంపినవని రష్యాచే చేయబడిన ఆక్షేపణను రష్యా అప్రకారము ముందుగాపంపినది, తాము పంపలేదు అని జర్మని ఇటలీలు చేయు ఆక్షేపణను విచారించుచుండి, ఇంకొకవైపు ఎట్టిసంకోచమైనను లేకుండ జర్మని ఇటలీలు శత్రుసేనలకును రష్యాప్రభుత్వపక్షమునకును, సేనలు, ఆయుధములు పంపబడుచునేయున్నవి. యుద్ధముసాగించబడుచునేయున్నది. ఇది యూరపీయనీతి.

ఇస్లామియా హైస్కూలు

స్టూడెంట్సు డ్రమాటిక్ అసోసియేషన్

శికింద్రాబాదు

హిజ్ ఎక్సలెన్సి రాజరాయాన్ మహారాజ సర్ కిషన్ప్రసాదు బహదూరు యామీన్-ఉస్-సల్తనత్ కె. సి. ఐ.యి., జి.సి.ఐ. గారల సంరక్షకాధిపత్యముక్రింద, స్కౌట్సుద్రవ్యసహాయార్థమై శికింద్రాబాదు యింపీరియలుపోస్టు ఆఫీసుకు సమీపమునన్న యింపీరియల్ టాకీసు ఆవరణములో ౧౧వ నవంబర్ ౧౯౩౬ సం॥ మంగళవారము రాత్రి ౯౹-౩౦ మొదలునదర స్టూడెంట్సు డ్రమాటిక అసోసియేషన్ వారు వివిధవినోదములు తెలుగు, ఉర్దుభాషలందు సలుపుదురు. టిక్కెట్లు ఈదిగువవారితో తెలిసికొనవచ్చును.

అధ్యక్షులు: ప్రధానోపాధ్యాయులు మహమ్మదు హిసాయం, మునీరుద్దీన్, ఎం,ఎ. (ఎడిన్ బరో), బి డి.డప్లిన్

కార్యనిర్వాహకులు: మొహిద్దీన్ ఖాన్ ఘోరి

హైద్రాబాదు విమానాశ్రయ శంకుస్థాపనము

హెచ్. ఐ. హెచ్. దుర్రెషహవార్ గారు జరుపుట

[స్వ. వి.]

గత బుధవారము సాయంత్రము ౪-౩౦ గంటలకు హెచ్. ఐ. హెచ్. యువరాణీ దుర్రెషహవార్ దుర్దానబేగంగారు హైద్రాబాదు విమానాశ్రయమునకు శంకుస్థాపన మొనరించిరి. ఈ ఉత్సవమును జూచుటకు వేలకొలది ప్రేక్షకులు, గొప్పగొప్ప ఉద్యోగులువచ్చియుండిరి. రాకుమారులైన ఆజంజాగారు, మొఅజంజాగారు వారిసతి ప్రిన్సెస్ నిలోఫర్ ఫరహత్ బేగంగారు, రెసిడెంటు, వారిసతి, కిషన్ ప్రసాదు బహద్దూరు, మొదలగువారలు విచ్చేసియుండిరి. రాకుమారిని శంకుస్థాపనమహోత్సవమును జేయ ప్రార్థించిరి.

ప్రిన్సెస్ దుర్రెషహవార్ దుర్దానా బేగం గారు తమ ఉపన్యాసమును ఇంగ్లీషులో జదివిరి. వీరి ఉపన్యాసము దూరశ్రవణయంత్రము లుండుటచే అందరికి చాల బాగుగ వినబడెను. వారిట్లు నుడివిరి.

"ఈ శంకుస్థాపన మహోత్సవ మొనర్చుటకు నాకెంతయంతో సంతోషము గలుగుచున్నది. దీనివలన యింతవరకు మన రాష్ట్రము తక్కిన రాష్ట్రములతో సమానముగా కలసిమెలసి యుండగలదు. మన సంస్థానము దేశ సంస్థానములన్నిటికన్న ఎక్కువ అభివృద్ధి చెందియుండవలయును. అట్టి అభివృద్ధి తెచ్చుటకు యీ విమానములు చాల సహాయకారులుగా నుండునని నమ్ముచున్నాను. మనుష్యుడు మొదట భూమిని తనవశము జేసికొనెను, తరువాత సముద్రముల తనవశము జేసికొనెను, ఇప్పుడు వాయువును గూడ తనవశము జేసికొని యున్నాడని జెప్పుటలో ఏమి అతిశయోక్తి యులేదు. కొనియిప్పుడు కొన్నిదురాశలవలన యీశక్తి నిమర్శనయోగముకొరకు గూడ ఉపయోగించుచున్నారు. ఇందువలన మన నాగరికతకు ఎంతయో హానికలుగగలదు. ఇకముందు ఇట్టి దురభిప్రాయములన్నియు త్వరలో నేలంత మొంది మన నాగరికతకు ఎక్కువ అభివృద్ధికి తెచ్చునని నమ్ముచున్నాను. భగవంతుడు ఈ విమానసంఘమును చిరస్థాయిగనుంచు గాక!" అని రాకుమారి శంకుస్థాపన మొనరించెను. అంత మేజర్ స్లాటర్ గారు రాకుమారికి కృతజ్ఞతావందనము లర్పించిరి.

హైద్రాబాదువారి ఆహ్వానముచే బొంబాయినుండి ౨ విమానములు, మద్రాసునుండి రెండు ఢిల్లీనుండి రెండు, కలకత్తానుండి రెండు హైద్రాబాదువి రెండు, కలసి ౧౦ విమానములు ప్రదర్శనమునకు వచ్చియుండెను.

రాకుమారిసరిగా ౪-౪౦ నిముషములకు వచ్చెను. వెంటనే రైట్ ఆనరబిల్ సర్ అక్బర్ హైదర్ నవాజ్ జంగు బహద్దూరుగారు హైద్రాబాదు విమానసంఘ పక్షమున వారికి వినతిపత్రమును (Address)ను ఇంగ్లీషుభాషలో చదివి సమర్పించిరి. వారు యీక్రింది విధముగా నుడివిరి. "ఈ విమానాశ్రయమును నిర్మించుటకు సర్కారువారు ౫ లక్షల రూప్యముల వ్యయ మొసంగిరి. ఈ విమానసంఘము యొక్క సంవత్సరఖర్చులకు ప్రతిసంవత్సరము ౫౦౦౦౦ రూప్యములనొసంగెదరు. ఇందు ఈ సంవత్సరము ౫ గురు విద్యార్థులకు విద్యగరపెదము. ప్రతిసంవత్సరము ఇకముందు ముగ్గురికి విద్యగరపెదము. దీనివలన మనరాష్ట్రములో విమానప్రయాణ సౌకర్యము లభించవలయునని మా అభిలాష. మొదటమన రాష్ట్రములోని వరంగల్లు, ఆదిలాబాదు, గుల్బర్గా, ఔరంగాబాదులకు ప్రయాణికులు పోవుటకు సౌకర్యము చేయబడును. తరువాత హిందూదేశములో గొప్పపట్టణములన్నిటికి పోవుటకు సౌకర్యములుగలిగింపబడును." ఇంత జెప్పి వా

తరువాత ౧౦ విమానములు ప్రదర్శనము జరిగెను. అంత ఆకాశమందంతయు అల్పాహారపువిందొసగబడెను. అప్పుడు బ్యాండు వాయిద్యము మ్రోగుచుండెను. ప్రదర్శనమంతయు సాయంత్రము ౭ గంటలకు అంతమయ్యెను.

ఐదవ ఆంధ్ర మహాసభ; మహిళామహాసభ

షాద్ నగరం: (రైల్వేస్టేషన్)

౧౬,౧౭,౧౮ బహామన్, ౧౩౪౬ ఫ. (మార్గశిరశు॥ ౧-౨-౪) తేదులలో జరుగును.

అధ్యక్షుడు:

శ్రీయుత కొండా వేంకటరంగారెడ్డిగారు హైకోర్టువకీలు

అధ్యక్షురాలు:

శ్రీమతి బూర్గుల అనంతలక్ష్మీదేవిగారు

సోదర సోదరీమణులు వచ్చియుండు హృదయాహ్వాన ప్రార్థన

ఆహ్వాన సంఘకార్యాలయము షాద్ నగరం N. S. R. } వేంకట నారాయణరెడ్డి—అధ్యక్షులు, బూర్గుల వెంకటేశ్వరరావు—కార్యదర్శి

ఓరియంటల్

గవర్నమెంటు సెక్యూరిటీ

లైఫ్ అష్యూరెన్సు కంపెనీ, లిమిటెడు,

స్థాపితము 1874 హెడ్డాఫీసు—బొంబాయి

1935 నివేదిక సారాంశము

క్రొత్తగా జారీఅయిన పట్టాలు	రూ	8 89 89 149
సంవత్సరాదాయము	,,	3 49 16 412
అమలులో నున్నపట్టాలు	,,	59 25 32 038
చెల్లించిన క్లెయిములు		17 43 21 855
అభివృద్ధిచేయబడిననిధులు		17 01 62 491

ఓరియంటల్ యొక్క జాగ్రతను, ప్రతిష్ఠను గురించి తెల్పుటకు ఈ అంకెలే చాలును. ఈ ప్రవర్థమానమగు పేరుపొందిన హిందూదేశపు భీమా ఆఫీసుతో మీ జీవితమును భీమాచేయుటకు ఆలసించకుడు.

వివరములకు వ్రాయుడు :—

కావస్జీ జంషెట్ జీ అండ్ కో.

దక్కనుకు చీఫ్ ఏజంట్లు, ఓరియంటల్ లైఫ్ ఆఫీసు, తూప్సిఖానా ౧.

డి. టి. జట్కర్, పైకము వసూలుచేయు ఏజంటు, ౨౫౬, రెసిడెన్సిరోడ్డు, హైదరాబాదు

యం. రాఘవేంద్రరావు, బి. ఏ., యల్. యల్. బి.

౧౪౪, సుల్తాన్ బజారు, హైదరాబాదు (దక్కన్)

నైజాం రాష్ట్రమునకు యిన్స్పెక్టరు, ఆర్గనైజరు.

రాష్ట్రములో పైకము వసూలుచేయుటకు యితర ఏర్పాట్లు :—

సికిందరాబాదు, నాందేడు—ఇంపీరియల్ బ్యాంకు ఆఫ్ యిండియా,

వరంగల్, ఔరంగాబాదు, జాల్నా—సెంట్రలు బ్యాంకు ఆఫ్ యిండియా లిమిటెడ్,

కావస్జీ జంషెట్ జీ అండ్ కో వారి ఖాతాకు జమకట్టవలెను,

సింగరేణి కాలరీలు—వి. నాగభూషణం, ఏజంటు, ఓరియంటల్ లైఫ్ ఆఫీసు.

యడ్విన్ జోన్సు, యఫ్. యఫ్. ఎ., ఎ. ఐ. ఎ., మేనేజరు, ఓరియంటల్ బిల్డింగ్సు హెచ్. బొంబాయి.

హిందూమహమ్మదీయ సఖ్యము

ఆహమ్మదాబాదు, నవంబరు ౧

నేటిసాయంకాలము ఆహమ్మదాబాదు మునిసిపాలిటీవారు ఖాన్ అబ్దుల్ గఫ్ఫారుఖాను గారికి సన్మానపత్ర మొసంగిరి.

ఆహ్వానపత్రమునకు ప్రత్యుత్తర మొసంగుచు, కాలితగ్గించు విషయమై యిటీవల ఉన్నతమైన తగాదాగురించి ప్రస్తావించుచు కాలికొంపెము హెచ్చించుటకు మిల్లుయజమానులు కార్మికులు తమసోపపతేయుని వారు గ్రహింపవలెనవిరి. ఇందువిషయమై మిల్లుయజమానులు కార్మికులతో యెదోవిధముగా రాజీపడవలెనని ఆయన కోరెను.

తరువాత గఫ్ఫారుఖానుగారు ఖుదాయిఖిద్మత్ గారుల పుట్టు పూర్వోత్తరములను గూర్చి వివరించెను. ఈ ఉద్యమము కేవలము సాంఘికాభివృద్ధికిని, మతాభివృద్ధికిని ఉద్దేశింపబడియుండెనని ఆయన చెప్పెను. మతమును సాకుగా చెప్పి హిందువులును మహమ్మదీయులును కలహించుట తనకు అర్థముకాదని ఆయన చెప్పెను. కలహములు పెట్టు మతమేదైనను వున్నచో అట్టి మతముండుట తనకు యిష్టములేదని ఆయన చెప్పెను.

[ఆంధ్ర]

సువర్ణతంతువులు

౭౦

ఇంతకుముందు ప్రకటించిన "సువర్ణతంతువు"ల ఫలితములనుచూడగా ఎవ్వరును సరియైన సమాధానము పంపనట్లు తేలినది. ప్రథమమున ఈ "సువర్ణతంతువు"లను ప్రకటించినపుడు, రెండుతప్పులకంటె మించినతప్పులుగల సమాధానములకే బహుమతియు నివ్వబడునని ప్రకటించినప్పటికీ, ముందు రాబోవు "సువర్ణతంతువుల ప్రవేశకుల ప్రోత్సాహముకొరకు, మూడు తప్పులతో సమాధానము పంపినప్పటికిని యీ క్రిందివారికి అర్ధసంవత్సరమువరకు "గోలకొండ పత్రిక" బహుమానముగా పంపుటకు తీర్మానింపబడినది

మూడుతప్పులతో సమాధానముపంపినవారు—

ఆమనగల్లు హనుమంతరావుగారు పట్వారీ
మంకాల మహేశ్వరం పోష్టు అత్రాపుబల్దా జిల్లా

గో ప సం.

భూమ్యాదాయశాఖ కార్యదర్శికి మంత్రిత్వాధికారము

ప్రభువుగారి ఫర్మాను

హైదరాబాదు, అజూరు ౨౯

భూమ్యాదాయశాఖ మంత్రిగారు రాజ్యాంగ సంఘమునకు అధికారమువహించుటచే, వీరు మాటిమాటికి పర్యటన చేయవలసి యుండుటచే, అందుచే భూమ్యాదాయశాఖ మురాఫా అభియోగముల విచారణజరిగియుండి ప్రజలకుచాలా నష్టమువాటిల్లును కాబట్టిమంత్రిగారు పర్యటనలోనుండు సమయమున కార్యదర్శియును, డైరక్టరుమాలునుఅగు అల్ యం (శొష్టరు గారు స్వంతముగామంత్రిత్వాధికారపక్షమున మురాఫా అభియోగము లను విచారించుచు కార్యదర్శిగారి విచారణకువచ్చు అభియోగములుకూడా వీరేపరిశీలించుచు కొన్నిన అట్టిఅభియోగములను మురాఫాకోరుటకు హక్కుఉండనేరదు అనిప్రభువుగారు ఫర్మానుచె నిర్ణయించినారు

ఉస్మానియా విద్యాపీఠము

మెకంజీప్రణాళిక అంగీకరించుట

(స్వకీయ విశేషిక)

ఇటీవల నవాబు మెహిదీయార్జంగు బహదరుగారు మెకంజీగారికమిటీ విచారణకమిటీ వారిసిఫారసులప్రకారము అంగీకరించినామని ఉపాధ్యాయులసభలో సెలవిచ్చియుండిరి ఇప్పుడు వినుకలియేమనగా అట్టి అంగీకారము పొందినప్రణాళిక ముద్రితమై సర్కారీఅధికారులకుపంపబడినదని మరియు జిల్లావిద్యాశాఖాధికారులందరికిని అంగీకరింపబడినక్రొత్తప్రణాళికాప్రకారము వర్తించుకొనవలసినదని ఆజ్ఞలంపబడినవట

ప్రాథమిక విద్య

ప్రాథమికవిద్యను ఎక్కువగాచేయుదురట పాఠశాలలెక్కువ పెట్టుదురట ద్రవ్యమెక్కువ ఖర్చుచేయుదురట

బాలునకుమాతృభాష

తెలంగాణాలో తెలుగులోను, మరట్వాడీలో మరాటీలోను కర్ణాటకజిల్లాలగు గుల్బర్గా రాయచూరులో కన్నడిలోను ప్రైమరీపాఠ్యమగుమాత్రమే అన్నిపాఠములు బాలురకునేర్పుదురట

తురకపిల్లలు

అయితే తురకపిల్లలకుఇదివరలో "అలిఫ్బేల" తరగతినుండి ఉర్దూలోను రెండవతరగతినుండి ఫార్సీ అరబ్బీ ప్రత్యేకభాషగాను నేర్పుచుండిరి, ఇప్పుడు ఫార్సీఅరబ్బీలకొఱకుగాను తెలంగాణాలోని మసల్మానుబాలురకు తెలుగుతున్న, ము

ఐదవ ఆంధ్ర మహాసభ

(విశేషిక)

ఇచ్చట ౧౩, ౧౪, ౧౫ డిసెంబరు తారీఖులలో హైదరాబాదునగరములో జరుగబోవుచున్న ఆంధ్రమహాసభాసందర్భమున ఈక్రిందిప్రదర్శనములు ఏర్పాటుచేయబడినవి

వ్యవసాయ ప్రదర్శనము

ఆహ్వానసంఘమువారి కోరికపై వ్యవసాయశాఖ నాజముగారు హిమాయతుసాగరుకుధ్ధిన్న వ్యాయమునాజము గారికి సభాదినములలో ప్రదర్శన మేర్పాటుచేయుటకు ఆజ్ఞనిచ్చినారు.

పశుచికిత్స శాఖ

ఈశాఖకు నాజిమగు డాక్టరు బదామీగారు, శాఖయొక్క సూపరింటెండెంటు గారికి ప్రదర్శనమునకు ఏర్పాటుచేయు నాజ్ఞయిచ్చినారు. మాజికులాంతరుద్వారా పశువ్యాధులు, మరిగిన ఆహారము, మాంసము మొదలగువానికి, పాలనుగురించియు పటములను ప్రదర్శించెదరు విద్యుత్తు ఏర్పాటులు ఆహ్వానసంఘమువారు చేసినచో తంతుంకముల న్నియు సినిమాద్వారా చూపగలరు, ఈ విషయమున ఆలోచనలు జరుగుచున్నవి

వైద్యశాఖ

ఈ శాఖాధ్యక్షులు మహాసభా దినములలో హైదరాబాదునందు సినిమాకొరకు ఉంచి మూడు దినములు ప్లేగు మొదలగువ్యాధులనుతెన్ని వారణ మార్గములనుగూర్చిన సినిమా ప్రదర్శనములు చేయుటకై, స్పెషలు ప్లేగుఆఫీసరు గారికి ఆజ్ఞల నిచ్చియున్నారు

పారిశ్రామిక శాఖ

ఈశాఖవారుకూడ ప్రదర్శనము ఏర్పాటుచేయుదురని తోచుచున్నది

ముందుజరుగు ఏర్పాటులు ఎప్పటికప్పుడు తెలుపబడును ఈ మహాసభకు నిజాంరాష్ట్రాంధ్రదేశములోని వివిధప్రాంతములనుండి చాలా ప్రేక్షకులు ప్రతినిధులు వచ్చెదరని తెలియుచున్నది దూరదూరములనుండి ఉత్సాహప్రదములగు లేఖలు వచ్చుచున్నవి

రట్వాడీలోనివారికి మరాటీన్ని కర్ణాటకమువారికి తన్నడమున్ను, ప్రత్యేకభాషగా నేర్పుటేర్పాట్లుచేయుటకై ఆజ్ఞాపించిరట

ప్రైమరీ పై తరగతులు

ప్రైమరీ పైతరగతులలో యిప్పుడుండే విధానములు అంతగా మార్పులేదట ఉర్దూప్రధానభాషగా అందరికిని ఏర్పాటుచేసినారట ౧౦-౧౫ పూటలలోనే యీరిపోర్టు బహిరంగపరతురనియు వినబడుచున్నది

కడపటి వార్తలు

ధర్మవీరుని అస్తమయము

శ్రీయుత ధర్మవీర వామననాయకుంగారు పోయిన రెండువారములనుండి తీవ్రమైన జబ్బుతోబాధపడి, నేడు దయము ౯గం. ౩. ని. లకు మరణించిరి తనుపాంచభౌతిక శరీరము వదలి దివంగతులైనందుకు విచారపడుచున్నాము అంతకుపూర్వము వరకు స్మృతి ఏమాత్రముచెడలేదు

ఈవిచారమునకు సూచనగా నగరమందలి పరోపకారిణీ బాలికపాఠశాల, బాలికల ఉన్నతపాఠశాలయు సికింద్రాబాదులో చాలాభాగము దుకాణములు కూడా మూయబడెను

ఇనాముల బిల్లు

శ్రీ స్వామిగారి వాదము

మదరాసు, అక్టోబరు ౩౧

శ్రీ ఎస్. సత్యమూర్తిగారు ఇనాముల బిల్లు విషయములో బిజినెస్ సమ్మేళనమునకు అక్కడ అధ్యక్షత వహించిన మదరాసు ప్రధానమంత్రి గారికి ఈ క్రింది విధముగా తెలుపుచున్నారు:

ఇనాము రైతులను తొలగించుటకు, ఇనాముదారులు తమకుతామే పొత్తును యిచ్చుటకు తగు విధము చేయవలెను.

శ్రీ స్వామిగారి అభిప్రాయములో ఈ బిల్లు పట్టు మాగాణీ మెట్టవరము మొదలగు హక్కులు కలిగియున్న ఇనాందారుల జాగీర్ల క్రింద ఒక సంవత్సరపు శిస్తు ఇచ్చి రైతుకు ఇచ్చివేయవలెను. ౧౯౩౬ మదరాసు శాసనసభవారు ఇనాము బిల్లును ప్యాసుచేసినారు.

దానిలో ఇనాముదారు నిజమైన హక్కులు రైతుకు ఇవ్వవలెనని ఉండుటచేత గవర్నర్ జనరల్ గారు సమ్మతించలేదు. ఈ లోపమును తొలగించు నూతనబిల్లు మదరాసు శాసనసభవారు పెట్టినారు.

ఈనూతనచట్టము క్రింద ఇనాందారులకు హక్కులను దానభూములను ప్రత్యేక ట్రిబ్యూనల్ వారు ఆలోచించెదరు.

మంగళగిరి నేత పారిశ్రామికులసభ

మంగళగిరి, అక్టోబరు ౨౮

యీ రోజు సాయంత్రము రామమందిరములో శ్రీ ... గారి అధ్యక్షత క్రింద సభ జరిగెను. శ్రీ ... గారు, గంజి వెంకటప్పయ్యగారు పారిశ్రామికుల కష్టములను గురించియు నేతవారు అందరు ఒకసంఘముగా స్థాపించుకొని దానిద్వారా నేత యొక్క యిబ్బందులను పరిష్కరించుకొనవలెననియు, ఆ సంఘము ద్వారా వృత్తిని అభివృద్ధి చేసుకొనవలెననియు చెప్పిరి.

దేవనగరిలిపికిప్రాధాన్యము

కలకత్తా, అక్టోబరు ౨౨

"దేవనగరిలిపి అఖిలభారతలిపి ఎందుకు కాకూడదు?" అను విషయమును గురించి కలకత్తా కోటరీక్లబ్బులో తీవ్రముగా చర్చించిరి. ... గారు చర్చలో పాల్గొని ఇట్లు చెప్పిరి.

"ఇంతముఖ్య సమస్యను చర్చించుటలో మీరు ... దేవనగరిలిపి ఎట్టి అభివృద్ధి చెందినది, దేవనగరికి, హిందీకి, హిందూస్థానికి ఎట్టి సంబంధమున్నది ... ఇండియాలోని భాషలన్నిటిలోను దేవనగరిలిపిని ... ఇండియాలో ఉపయోగించుటకు ..."

బెంగాలువారు ... బెంగాలీ లిపి ...

పరిమితుల ... కార్పొరేషను విజయము

... కార్పొరేషను ఎన్నికలలో ... కార్పొరేషను ... స్థాయిసంఘము ... కాంగ్రెసువారిచే ప్రతిపాదింపబడిన ... నాయుడుగారు ... వాదించిరి ... డిప్యూటీ మేయరుగా కాంగ్రెసువారి ప్రతిపాదించిన ఎం. భక్తవత్సలంగారిని ...

ఈ ఎన్నికల పద్ధతి ఎన్నికైన ... నాయుడుగారిని అభినందించుచు చెప్పిన వచనములు కొన్ని కలవు ... కాంగ్రెసు పక్షమున ... కార్పొరేషను ... ప్రతిపక్షము ... జస్టిసుపార్టీ ... సంఘములు ... సభ్యులుగా ...

ఒక్కొక్క స్థాయిసంఘములోను ... స్థాయిసంఘము, విద్యాస్థాయిసంఘము, ఆరోగ్యస్థాయిసంఘము, ఆర్థికస్థాయిసంఘము, నగరనిర్మాణస్థాయిసంఘము, పన్నులవిషయమగు అప్పీళ్లవిచారణసంఘము—ఇవి ఎన్నుకొనబడెను. జస్టిసుపార్టీ వారు ... వడి, ఇవడి, ... అగు సంఘములకు తమ అభ్యర్థుల పేర్లను సూచించిరిగాని అందు ...

ఎన్నికలలో లంచమిచ్చువారి అరెస్టు

మధ్యరాష్ట్రపోలీసులకు అధికారము

నాగపూరు, అక్టోబరు ౨౮

క్రిమినలు ప్రొసీజరు కోడులోని ౧౯౬ సెక్షను ప్రకారము ఎవరినైనా అరెస్టు చేయవలెనన్న ముందుగా ప్రభుత్వమువారి అనుమతి పొందవలెను. ఎన్నికలలో లంచమిచ్చెనని అనుమానించినవారిని వారంటు అవసరములేకుండా నే అరెస్టుచేయు అధికారము పోలీసు ఉద్యోగులకు కొవలసినట్టి చట్టమును మధ్యరాష్ట్ర శాసనసభ వచ్చేసమావేశమున ప్రవేశపెట్టెదరు.

ప్రస్తుతవిధానమువలన ఇబ్బంది యగుచున్నదనియు, ఒక్కొక్కప్పుడు ప్రాసిక్యూషను జరుగుటకు ఆలస్యమగుచున్నదనియు ఎన్నికలలో లంచము ... నేరములు జరుగకుండుటకు ... అవసరమనియు ప్రభుత్వము ... గ్రామములు ... స్పష్టపరచిరి.

ఎన్నికలలో ఒకరికిబదులు మరియొకరు ఓటు చేయుట నేరమని ... గవర్నరు జనరలు అనుమతి ... మధ్యరాష్ట్ర గజెటులో ప్రకటించిరి.

జరుగనున్న మధ్యరాష్ట్ర అసెంబ్లీ ఎన్నికలలో ... ప్రత్యర్థి పార్టీ, రాజకీయపక్షము, ... ఎన్నికలలో పోలీసు ... ప్రజలు ... తెలియుచున్నది.

... మూడవవానిలో తప్ప మరేస్థానములోను వారి ప్రతినిధులు నెగ్గలేదు ... సభ్యులు ... కాంగ్రెసువారు ... సగము ...

దేశభాషలలో శాస్త్రగ్రంథ రచనమును ప్రోత్సహించుట

మదరాసు విశ్వవిద్యాలయపు సెనేటుసభ అక్టోబరు ౨౮న జరిగినప్పుడు "శాస్త్రీయ విజ్ఞానాభివృద్ధికొరకు వివిధశాస్త్రములను ఆధునిక విజ్ఞానమునుగూర్చి ఇతర దేశభాషలందున గ్రంథములను, భారత దేశములలోనికి తర్జుమా చేయించుట, స్వతంత్ర గ్రంథములను వ్రాయప్రోత్సహించుటకు తగినచర్య తీసుకొనుటనుగూర్చి అకడమిక్ కౌన్సిలువారి సలహా కోరవలెను" అను తీర్మానము అంగీకరించబడెను. ఈ తీర్మానముపై చర్చసందర్భమున ... యుస్ రామస్వామిశాస్త్రిగారు మాట్లాడుచు ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయమువారు ... శాస్త్రములన్నింటిని ఉర్దూలో వ్రాయించగలిగినప్పుడు మదరాసు విశ్వవిద్యాలయమువారికి గూడ ఇది సాధ్యమగుననిరి. ఆక్షేపణలు చేసినవారలకు సమాధానమిచ్చుచు తీర్మానమును ప్రతిపాదించినవారు గ్రామములందు ... ప్రజలతో సంపర్కము ఎక్కువ చేసికొని ... గ్రామపునర్నిర్మాణ ... దేశమందు రాజకీయ విజ్ఞానశక్తి ... ఏర్పడదనిచెప్పిరి. ఈతీర్మానము ప్రతిపాదకులే ప్రతిపాదించగ ఆమోదించబడిన ఇంకొకతీర్మానము గ్రామములందున్న ప్రజలు ... కళాశాలలు ... ఉపన్యాసము ఏర్పాటు చేయవలెనని ... యున్నది. దీనికే మరియొకతీర్మానము ... విద్యావిధానము తయారుచేసిన ... ఎక్స్టెన్షన్ బోర్డును స్థాపించవలెనని ... అకడమిక్ కౌన్సిలువారి సలహా కోరవలెనని ఆమోదించబడినది. నిరుద్యోగ సమస్య నివారణవిషయమై సప్రూకమిటీవారు ... మదరాసు ... ఆలోచించుటకు ... సంఘమును నియోజించవలెనను తీర్మానము కూడ ఆమోదించబడెను.

వింతలు విశేషములు

పొగాకుకట్టలకు పిల్లలను కొనుట

ఆస్ట్రేలియాలో బాధ్యస్థులైన మెల్విల్ లోను ఆస్ట్రేలియా ఉత్తరతీరమునకవల కెం దుదీవులలోను ఆదిమయుపకులను జపాను వారు పొగాకుయిచ్చియో, చిన్నదబ్బాలలో ఆహారపదార్థము పెట్టియిచ్చియో, మాంసము లేదా చక్కెరయిచ్చియో కొని కేమజపాను దేశమునకు తీసుకపోయి అక్కడ వ్యభిచార గృహములలో అమ్ముచున్నట్లు మాన్సైనర్ జె డెల్ అను ఒక క్రైస్తవఫాదరీ ఆస్ట్రేలియా ప్రభుత్వమునకు వ్రాసిన ఒకలేఖలో ఆగ్రహము తో తెలుపుచున్నాడు. ఈబాలికలను ఆదేశముతో పురుషులు తామే స్వయముగా తెచ్చి ముత్యములపట్టుటకైవచ్చిన జపానువారలకు ఇచ్చుచుందురట సముద్రములో ఈదుకొను చుపోయి పిల్లలనుఇచ్చి పొగాకు తున్నగువాని ని నీటికితడియనిగుడ్డలలోకట్టుకొని ఈదుచు వచ్చి గట్టుచేరెదరట ఒక్కొక్కసారి ఈబా లికలు జపానీయులఓడను సముద్రమధ్యమున ఉపోనిచ్చి అక్కడ ఓడనుండి దూకిపోయెద రట ఇటీవల ఒకబాలిక అట్లు నాలుగైదుసా ర్లు దూకి తప్పించుకొనబోగా, కడపటిసారి ఆ బాలికకాలికి ఒక్లెమ్మగుచ్చి నిల్పుకొనిరట

రెండుతలల గొర్రెపిల్ల

చదుముపల్లి ౩౦-౧౦-౩౬

నల్లగొండతాలూకా చందుపట్ల గ్రామము నకొక గొల్లవాని గొర్రెల మందలో తేది ౨౭-౧౦-౩౬ ఆదివారము నాడొక గొర్రె యీనినది దానికి మెడవెంట మరియొక మెడను రెండుతలలు ద్విముఖముగానుండి రెండుతోక్లు రెండుముక్కులు, నాల్గుకండ్లు, నాలుగుచెవులు గల పిల్లపుట్టె ౧౨ నిముషములకు లోపుగ నే చచ్చినది గంటతరువాత తల్లిగూడ ప్రాణ ముల వదలినది

మంగలివానిషాపులో పురుషునుగ మారిన స్త్రీ

సరజెవోలో జియం కెట్టియనుమంగలివాని దుకాణమునందు పోయినవేళలో ఒకచిత్రము జరిగినది దేహమంతయు బురఖాతో కప్పుకొని ముసల్మాన్ స్త్రీవలెనుండిన ఒకఆమె స్త్రీలకు క్రాపుచేయుస్థలమునకుపోయి క్రాపుచేయుమని కోరెను క్రాపుఅంతయు పూర్తియైనతర్వాత ఆమె కుర్చీనుండి ఉత్సాహముతోలేచి "ఆ హా, యికనాకు భయములేదు" అని చప్పట్లు కొట్టి తనదుస్తులనుతీసివేసి, క్రొత్తదుస్తులలో నుండు పురుషునివలె నగపడెను

వెంటనే స్థానికవార్తాపత్రికల ప్రతినిధులు ఆవ్యక్తి వెంటబడి విచారించగా, అవ్యక్తి పేరు ఆ ల్నా సా హో పో వి షు అని యు ౧౭ ఏండ్ల వయస్సుగలయుగోస్లావు అనియు జన్మకాలమున ఆవ్యక్తి స్త్రీయైనదిపురుషుడైనది నిర్ధారణగ తెలిపియుండలేదనియు, కాని తల్లి మాత్రము స్త్రీవలెనే పెంచగోరెననియు విన్ మాత్రము తనస్నేహితురాలగు ఒకబాలికనే ప్రేమించెననియు, కొంటి పురుషుడే కావచ్చు ననియు తలచుచున్నారనియు తెలెను కొద్ది గ ఆపరేషను చేసినచో ఆవ్యక్తి పూర్తిగా పురు షుడు కావచ్చునని డాక్టర్లు అభిప్రాయపడుచు న్నారు

బిడ్డపుట్టించు పరిశ్రమ

సర్ హారిసింగ్ గౌరుగారు నాగపూరులో మొన్న జరిగినసభలో దుర్గాపూజా సందర్భము న ప్రదర్శనములో ఉపన్యసించుచు, ఇపుడు భారతదేశములో మంచిదశలోనున్నది బిడ్డలను పుట్టించు పరిశ్రమమాత్రమేయని ఇంతవరకు ఆ ఖరున ప్రకటించబడిన జనపరిగణన నివేదికవల న తెలియగలదని చెప్పె.

చీరోమహాశయుని అవసానకాలపు విచిత్రము

ప్రపంచమందరు చీరో పేరు వినని విద్యావం తులుండరు అతడు భారతదేశములోనూడ ఎం తోకాలముతిరిగి సాముద్రికశాస్త్రము నేర్చుకొని ఆశాస్త్రమందు మంచిప్రఖ్యాతపొందినవాడు. ఆతని అవసానకాలమును అతడు ముందుగనే మనొనటయేగాక అసమయమున అనేకవిచి త్రఘటనలుజరుగునని చెప్పెనట్లు అసమయమునకొద్దిసే పు ముందు "అదిపేరిల్" గను పత్రికయొక్క హాలీవుడ్ విలేకరికిచెప్పినది. మొదట ఒంటి గంటవేళకు అతడుమరణించుటకుముందు మూ డుసారులు ఒంటిగంటకొట్టెనట తర్వాత ఆ క్కడ ఎవరును లేకున్నను పెద్దగుంపు పైకి క్రిం దికి నడచుచున్నట్లు ప్రతిధ్వనులు వినబడెనట వెంటనే అక్కడ విగ్రాలును లేకున్నను మంచి పూలను వాసనకొట్టెనట. అవర్చు ఎన్నడుగాని ఇట్టిద్రవ్యములుండునని నమ్మత్రికృతిగలది కా దు కనుక ఈవిచిత్రములు నిజముగాజరుగలే దనియు, ఇమ్మభ్రాంతిమాత్రమేననియు చెప్ప వీలులేదు చీరో చనిపోయినప్పటికిని ఆతని వయస్సు ౭౦ ఏండ్లు ఇతడు ఐర్లెండుజాతీయు డు ఇతని అసలుపేరు కౌంటులూయిహామన్ చీరో అనుపేరు వృత్తిసంబంధ వ్యవహారముల లో పెట్టుకొనినదిమాత్రమే

తెల్లదొరసానులకు నీగ్రోలపై మోహము

వెస్టిండీస్ లో భూమిక్రింద నీగ్రోలు నా ట్రక్లబ్బులు పెట్టియున్నారు. ఈక్లబ్బులకు పె ద్దపెద్ద వంశములకుచెందిన తెల్లదొరసానులుపో తులు చేసుకొనివచ్చి నీగ్రోలతో అనుభవించు చుందురు ఇట్టిక్లబ్బులిపుడు ౧౨ కలవట వా టిలో దాదాపు ౨౦౦౦ మంది గొప్పగొప్పకుటుం బముల తెల్లదొరసానులువచ్చి తమసంపులను ఖాళీచేసికొని పోవుచుందురట చాలకాలము ఉన్నక్లబ్బులు ఎక్కువ అభిమానించబడుచున్న వి క్రొత్తక్లబ్బులను నీగ్రోలుస్థాపించుచున్న కా రణముచే పోలీసువారలు మూసివేయించుచు న్నారు

[illegible] కప్పలనుండి

పాల్ బ్రంటన్ గారు "హిమాలయ ప్ర కమువంకొకయోగి" అను తమగ్రంథములో యోగి కప్పలనుండి పుట్టెనని ఒకా మెకె చైనాలోనున్నట్లు వ్రాసెను. బోధ న్యాసను దక్షిణాపథమున సన్యాసియొకడ్కి క ఉన శతాబ్దిలో చైనాకుపోయి, అక్కడే ఈ మగోదకొండగుహల్పుండి జపము చేయుచు డెడివాడట. ఇట్టిదినొకనాడు ఆతనికి కుమ్మ వచ్చుచుండెను ఎంత ప్రయత్నించినను అతని కను కౌరణమంతయు కనుకెప్పలను కోసిన తో, వాటిని కోసి అవతలపడవేసెనట అకనుకె ప్పలనుండి తేయాకుపుట్టెనట. ఈసంగతిని కబొద్ధసన్యాసి పాల్ బ్రంటనుకు చెప్పెను. చైనాలోను, చైనాలోను, జపానులోను బౌద్ధ సన్యాసులు రాత్రిళ్లు ఎక్కువకాలము మేల్కొ నియుండుటకై తేనీరు త్రాగెదరనియు ఆ స న్యాసి పాల్ బ్రంటనుగారికి చెప్పెనట

తేయాకులో ఒకవిషయమున్నదనియు, ఆ విషమే ఇట్లు నిద్రరాకుండ చేయుచున్నదని యు అధునికులగు గొప్పగొప్ప డాక్టర్లు ఇచ్చిన అభిప్రాయమును క్రోడీకరించి ఈపుక్కిటి పు రాణమును నిజమనిచెప్పగలమా?

[గృహ నిర్మాణము]

పోరమ వివరించవలసిన పనిలేదు. ఆహారము దక్కిన ప్రాణి కేవలము తన సౌఖ్యము, తన ఆహారమే గాక యితరులకు కూడ ఉపకార భావము కొంతవరకు ప్రకృతి వలన లభించినది. పరోపకార బుద్ధి గల మానవులకు ఇట్టి గుణము తనవంటి ప్రాణులపై కనబడును. ప్రాణాపహరణము చేసి పోషించుకొను క్రూర జంతువుల వలె కాక, తన గృహము నిర్మించుకొని నివసించు పక్షులు మానవులకు ఆదర్శము.

వానరములు, కొండెంగలు మొదలగు పశువులకు గృహ నిర్మాణజ్ఞానము లేకపోయినను పక్షులు గృహముల నిర్మించుకొనుచున్నవి. నేటి మానవ దశకు ఆధారభూతము వానరము. ఈ సమానత్వముపై యీ సిద్ధాంతము నిర్మితమైనది. కాని వేరే గృహ నిర్మాణగుణము, స్వభావము వానర దశనుండి పరిణామము పొందిన మానవునియందు లేకపోయినను, ఈ నూతన సిద్ధాంతమో లేక నిర్ణీత సిద్ధాంతము వలన మార్పు ఏర్పడిన దాని గుండా సూచించు చున్నది. పరోపకార స్వభావము మాత్రమే వానరములు మొదలగు కొండపశువులు గృహములు కట్టించి యుంచిన వీనియందివి సౌఖ్యము గడించుటకు వీనిని కారాగారముగా నిర్ణయించుకొని నూతనదేశికి చేయు చూపును.

ఇల్లు మొదలగు ఆయాసముగా వృక్షాగ్రభాగముల వరకు వారి నివాసము పోయి గూడు నిర్మించునని యొక ప్రతీతి గలదు. కొన్ని పక్షులు వృక్షాగ్రశాఖలందు పడగిడునవి. ఈ పక్షులు మొదలగు వానికి ఇంత చాకచక్యము, ప్రవీణత యెట్లు వచ్చినను గృహనిర్మాణజ్ఞానము నందు మాత్రము శూన్యమే.

భూమిలోపల గృహములు నిర్మించుకొను పశువులకు జ్ఞానము, స్థలజ్ఞానము విచక్షణ శక్తి గలవారు. నిర్ణీత స్థలమందలి యంతర్భాగము ఆరోగ్యమున కనుకూలమా? వర్ష ప్రభావము లనుండి రక్షింపగలదా? లోనుండి నీరూట లేదు గదా? పైభాగమున మానవులెవరైన తమ గృహములు నిర్మించుకొనిన లేక ప్రయాణ కార్యముల కుపయోగింపబడు శకటముల భారమునకు క్రుంగిపోకుండునుండునా? శత్రువర్గము నుండి పూర్తిగా సురక్షితమే నాయను మొదలగు ముఖ్యాంశములు పరిశీలించుకొని, వీక్షించి, పరిసర ప్రాంతముల స్థితి నరసి తమ గృహారంభమునకు యారంభించుచుండును. వీనియందే దైవ నిర్ణీతముగానున్న మరొక ప్రవేశ మన్వేషించుట వీని ప్రకృతిలక్షణము.

వీని గృహనిర్మాణ సమయము కన్నులార వీక్షించిననే బోధపడును గాని వర్ణించినంత మాత్రమున పూర్తిగా జాలదు. శంకుస్థాపన సమయమునుండి పరిపూర్తి యగుటకై యుండుచుండును. మానవులందు గుత్తేదారులు పూర్తి చేయించుట మాదిరిగాక స్వయముగానవి యే కార్యమునందు శీఘ్రమై చురుకుగా గృహనిర్మాణకార్యము సాగించుచుండును. యంత్రము కన్న వడిగానవి తమ పాదముల తో భూమిని త్రవ్వి మట్టిని సాఫు చేయుచుండును. మార్గ సమయమునందుదయము వరకు గృహమందు సింహద్వారము, నివాసమందిరము పూర్తి యగుటయేగాక త్రవ్వబడిన మట్టి యావలికి చేర్చబడును. కాలికి నిలకడ నిర్ణయించి గృహములు కట్టించు స్వభావము వీనియందు కనబడును. గృహనిర్మాణమునందు మానవునిమాదిరి మేస్త్రీని పెట్టించుటకు గాని, కూలివారల ఖర్చు చేయుటకు గాని అవసరము లేదు. స్త్రీ గృహనిర్మాణమునందు భూమిని త్రవ్వి తీసి పెకిలించి మట్టిని తీయుచుండును, పురుషుడా మట్టిని యావలికి చేర్చును. పక్షిజాతి యందిటుల గృహ[illegible]ము స్త్రీ పురుషుల యుత్సాహపూరము పూర్తి యగుచుండుట వలన త్వరగా, ఆనందముగా పొదుకొక జీవితము గడుపుచుండును.

తెలంగాణా కవుల కొకమాట—మనవి

[గతసంచికలో శ్రీకృష్ణ కత్తో ప్రకటింపబడిన వ్యాసములో పొరపాటున వదలబడిన రెండు భాగములివుడు ప్రకటించబడుచున్నవి]

౨. శైలి

భాషా పరిజ్ఞానమునకు బెట్టి వ్యాసకర్త కవులు యిప్పటికాలమునకు తమ్ముపియము గాతోచినవి వినను పూర్వకవులలో పేర్కొనబడిన కవివర విరచిత రంగనాథ రామాయణమును శ్రీ గోపాల శతకకారుడు ఎదివియుండినచో వెల్లనకుండు నేమో! ఇప్పటివారవి గ్రహింతురా! శ్రీనాథుడు పదకవిత్వ మల్పమని పీవను గావ్యగ్రంథించిన మాత్రమున పదకవిత్వంబునకే లోపము గలుగ లేదు. ఒకకతక కౌరుడు "పీయసంగీత సాహిత్యసరసత్వ మెరుగక కృతిచెప్పువాడు దుష్కృతుడు గాదె" అని చెప్పె నాతడు పదకవిత్వమునకు తనంతగా లేకున్న సంగీతశాస్త్ర మెరుంగుట చిన్న పనిగాదు. శ్రీనాథుడు సంగీతలక్షణం బెరుగనివాడగుటచే ఆభిరుచిగాక (వాగ్గేయులు దునేమో!) త్యాగరాజయ్యగారు శ్రీనాథుడన్న లోపమున పూరించుకొనియుండెనేమో వారి వినూత్న పేటికలేమి లక్షణమైన కీర్తనలన్నది ఇదియుగాక దేశంబుల మిలక లెక్క వారికృతులు మిన్న (మాకుచున్నవి. అట్లుగాక శ్రీనాథుడు పదకవిత్వమ్ము శ్లేషగా వ్రాసియుండినచో నేవ్రాసి వరంతము నిదర్శనమే. భాషాభిజ్ఞులు పరిగణింపనిగా సంస్కృతమునకు దాసులగుట తెలుగువారికి విధికృతమైయున్నది. అచ్చతెనుగు నిఘంటువులుగూడా అచ్చటచ్చట సంస్కృతంబుల కొంతమార్పు నిచ్చుకొనినవి. వానినేమన, తెలుగువారేకాదు మహారాష్ట్ర, కర్ణాటక, ద్రవిడ హిందిభాషలవారేగాక పాశ్చాత్యులకుగూడా దీనియెడ గౌరవదృష్టి యుండుట, మన తెలుగువారికి దీనియందనూయగల్గుట యీరెంటికిని కారణము కాలమే.

౩. భావములు

భావములు, దేశజీవనములోని రీతినుండవు పూర్వకవులు భావము లెందున గ్రహించిరో యెరుగరాదు. దేశచరిత్రములు యింగ్లీషునుండియో, ఉరదునుండియో తెలుగువారు పొందినటుల వినబడినది. చంద్రికా గంధమాలనుండి కొన్ని వచనముగా వ్రాసినవి నేనెప్పుడో చూచినటుల జ్ఞప్తిగలదు. వాటిని చదివి యిచ్చటివారు వ్రాసిన, వారేమందురో! అదియును అజ్ఞాకరంబె. తెలంగాణా కవులు తెలుగునాయకుల నే వ్రాయవలయునన్న మనరాజ్యమున వెనకవేలు గలరు. పూర్వులచరిత్రలు గూడా సులభోపాయమున జిక్కగలవు. కథలజెప్పువారి వ్రాయించినచాలునని తోచినది. వారిభావముల ద్వితీయములు కొన్ని కథలు వినినగాని తెలియవు. కవిగూర్చుండి ఆలోచించి పుట్టించిన భావముకన్న ప్రత్యక్షరూపకముగా ప్రభవించెడిభావములు వీరు మెరుగుగానుండును. వీనిని వెవరుగా వనరు పల్లిపల్లి వ్రాసిన పునరుక్తియుందురు. ముఖ్యముగా దీనికి తగినవారిద్దరు. ఒకడు పూర్వ పండితుడు. రెండవవాడు మాధకిజ్ఞానుడు. కావలయును జ్ఞానికిస్వార్థమువలన కవబడును. అజ్ఞానికి ఆత్మనుండి లాభమును ఈరెండును అనందమునుగల్గించునవియే ఆదియెభావము.

తనమాతృభాషాజ్ఞానము లేని భారతీయుని
ఏమనవలెను?
అతనిని భారతీయుడని
చెప్పదగునా?"

గోలకొండపత్రిక

GOLKONDA PATRIKA

HYDERABAD-DECCAN

The First Telugu Bi-Weekly in Andhra Desa and the only Telugu Newspaper for H E.H The Nizam's Dominions.

నిజాంరాష్ట్రములో ఏనిమిది జిల్లాలలోని ఆంధ్రుల లో మాతృభాషాభివృద్ధి సాధనము! గోలకొండ పత్రికలో ప్రకటనము

Vol. 11. | Monday 9—11—1936 | No. 52

పశు పక్షులందలి గృహ నిర్మాణకళ

—అంబరీషుడు

ఉదరపోషణ, శరీరరక్షణముల కవసరమగు జ్ఞానము ప్రతిప్రాణి—క్రిమికీటములనుండి మానవునివరకు—యందు ప్రత్యక్షముగా ప్రకటితమగుచున్నది పరమేశ్వరసృష్టియం దన్యవిషయములలో మానవుని కగ్రస్థానము ప్రసాదితమైయున్నను వీనియందుమాత్రము సమానత్వమే కలదు ప్రతిప్రాణికి ఆహారము, తదానుకూల సంచలనమే గాక బుద్ధివైచిత్ర్యములనుండి శరీరము కాపాడుకొనుటకు, సేకరించిన ఆహారపదార్థముల నిలువజేసియుంచుకొనుటకు, తమ పసికూనల-సంతానము-పెంచి పోషించి శత్రువర్గమునుండి సురక్షితపరచుటకు యోగ్యమగు గృహమొకటి నేర్పడవలసియుండుటత్యవసరము పరమేశ్వర ప్రసాదితమగు విచక్షణా శక్తివలన, ఆది పరిణామవాదానుసారము ప్రకృతిలక్షణమే గానిండు, బుద్ధి బలమువలన మానవునియందు నానాటికి వికసించుచున్న గృహనిర్మాణజ్ఞానము వర్ణనాతీతము మనుష్యేతరసముదాయము, పశుపక్షిజాలము-వందికళ యెటుల విదితమగుచుండునో కనుగొనుటకొకింత ప్రయత్నించుట వివేకము గాజాలదు

గోవు, మహిషము, అజము, హయము, గజము మొదలగు చతుష్పాదజంతువుల కనాదినుండి మనుష్యునితో విశేషముగా నొకవిధమగు సంబంధమేర్పడియున్నది ఇవియేగాక మానవునితో సంబంధముగల యితర పశుజాలము సహితము తమకొరకు ప్రత్యేకముగా గృహములు నిర్మించుకొనకుండును వానికట్టి యవసరములే కొంతవరకు కలుగనవచ్చును వీని జీవితావసరములన్నియు-ఆహారము, కాలలు మొదలగునవి-మానవుడే స్వయముగా భారమువహించి సమకూర్చుచుండును

మానవసంఘముతో విశేషముగా సంబంధముగలపశువులు "గ్రామపశువులు"గా వ్యవహృతములగుచున్నవి మానవులే వీనిరక్షణభారము వహించుచుండుటవలన ఆహార విశ్రాంతులకైవి యంతగా పాటుబడవనవచ్చును వీనికొకవేళ [illegible] నవసరముదాయాంతర దశసంభవించిన నవ్యమృగములమాదిరి వనములందో, కొండలందో విడివిడిగా నివసించుటకుబూనుకొనక స్వజాతీయ సముదాయమునందే చేరియుండుటకు ప్రయత్నించుటవీని స్వభావము మహిషములు, ఒంటెలు కోలివశాస్త్రమునందుండి వీడిపోయిన [illegible] ఒంటరిగా నుండక గ్రామపశువు [illegible] ందే నొంటరిగానైనను నుండుచుండును

హరిణములు కుక్క మొదలగు వన్యమృగములవల్ల [illegible] కలవాటుపడినను [illegible] ప్రత్యేకముగా గృహములు నిర్మించుకొనక సముదాయరూపమున నివసించుటగానగను ఇవి విశాలమగుమైదానములందు, జటిలమగుపొదరిండ్లలో కొనసము లేర్పరచుకొని విహ[illegible] శ్రేణిమృగములు, ఒంటెలు [illegible] మనుండును వనదేవత వీనికివలయు వా

[[illegible] పేజీ చూడుడు]

లువయుంచుకొను యవసరము వీని కనుమాత్రమైన కలుగదనవచ్చును

శునకములకు, మార్జాలములకు గ్రామనూకరములకు మానవసంఘముతో సంబంధముండుటయు, లేకుండుటయు నుండుచుండును సంబంధముకలుగనిపక్షమున గో, మహిష, హయము లమాదిరి దాని కైప్రయత్నించక దూరముగానైను నవిశ్రమించుటకు ప్రకృతివలన కొంతయల వాటుపడియుండుట గావనగును ఈస్థితియందివి మానవులకంతగా యవసరముండనిస్థలము, గృహమును తమకు ప్రసూతికొలయములుగా—ఆకు, అలము, గడ్డి, అంధకారము మొదలగుయావశ్యక సామగ్రి యందుబాటులోనుండునటుల పరీక్షించి-నిర్ణయించుకొనచుండును ప్రసూతి సమయమునందేగాక రోజు వానివిశ్రాంతికైవిస్తీర్ణస్థలమును-పాదములతో పైగట్టిభాగముత్రవ్వి రాయిరప్పలతోపివేసి-గుంతలు, గుంతలుగాజేసుకొని వానియందుహాయిగా విశ్రమించుచుండును

దట్టముగా పొదరిండ్లలో కాపురమేర్పరచుకొనియుండు కుందేళ్లుమొదలగు "సుకుమార పశువులు" తమకు యోగ్యమగు గృహములు నిర్మించుకొనుచుండును అసున్నిత గృహములు వానిబుద్ధి వైలక్షణ్యముల వేనోళ్ల జాటుచుండును భూమిని కొద్దిగాత్రవ్వి లోతునందుగృహముల నిర్మించుకొనుచుండును వీనిగృహములు కేవలము శునకములగుంతలమాదిరిగాక విశాలములగు గదులుకలిగియుండును చూచువారికవి నొకటిగాలేక చిన్న గుంతగానున్నను యంతఃసంబధముమాత్రము నేర్పడియుండును వీనియందు-గృహభాగములు లేక గదులు-యాజమానునికొకటి యజమానురాలికొకటి, బాలురలకు వేరొకటి ఆహారపదార్థములుంచుకొనుటకు మరొకటి, అతిథియభ్యాగతులకొకటి కలిగియుండును గృహమునూదిరి రూపముమాదిరి, గృహద్వారము సహితము ప్రత్యేకత్వము బడసియుండుచుండును. ద్వారమాత్రములు వానికి మాత్రమే గోచరములుగాని వీనిహితమార్గము పుక్కిటపెట్టుకొను వీనిశత్రువుల కవియగమ్యములే అత్యాశాపేక్షితమై నేదేనియొకటిలోన ప్రవేశించిన దానికదిమృత్యుసధమే యుండవచ్చును సురక్షితముగానిరిగి ఆవలికి వచ్చుయాశ యున్నదేమో' కానిపిల్లిచే హాతమొనర్చబడి వీనికాహారము ... నిర్ణీతములగువానివి నివి యనాయాసముగాలో విక్షిప్త నిలువజేసుకొనుచుండును

ఇట్టిగృహములు తరుచుగా మారోపాయములు మాత్సర్యములందు, శాకచక్యములందు నంచనపోటుకులందు ప్రవీణతగల సృగాలవర్గజంతువులు నిర్మించుకొనుచుండును పొదరిండ్లలో కాపురము లేర్పరచుకొనువానియందు శశకములు—కుందేళ్లు—మిగుల అమాయకములు, నిరాయాసపశువులు వీని అమాయకత్వము వీనికి హానికలుగజేయుచుండుట కవికరుచుగాశంబికా శత్రువు పొదరిండ్లలో విశ్రమిస్తూన మే

ర్పరచుకొని సంతానముతో జీవయాత్ర సాగించుచుందురు.

సింహములు, వ్యాఘ్రములు, ఎలుగ్గొడ్డులు మొదలగు క్రూరమృగములకు కికారణ్యములు, నిర్మానుష్యయడాయలు, కొండగుహలు, లోయలు విశ్రామమందిరములు జీవి కనుకూలముగానుండుటకోయనుసటుల, చిన్నగృహములు ప్రత్యేకించుకొనక, మైల్పొవరణముగల యరణ్యములనే మహలులుగా నుపయోగించుకొనుచుండును, వీనిగృహస్థాశ్రమధర్మముల కివియే యనుకూలముగ నుండుచుండును

సర్పముల, మూషకములగృహములు ఆశ్చర్యకరములు సర్పములు స్వయముగా గృహములునిర్ణయించుకొనుటయందు నిర్మించుకొనుట యందసమర్థతయనవచ్చును పరగృహాన్వేషణమే వీనిస్వభావము మూషకములను, (పిపీలిక) చీమలు - పుట్టములను స్వయగృహములుగా నేర్పరచుకొనుటయందలి యసమానములు కేవలమొక గృహనిర్మాణమేగాక యింటివారిని సహితము, ఇంచుక సంకోచించక, బుక్కపెట్టుటయందు వీనికిపెట్టినదిపేరు తమయాధిపత్యమునకు గౌరవమునకిదియే తగుమార్గముగాగా భావించి ప్రవర్తించుటగానవగును ఈఆక్రమణమువలన వీనికివిశ్రాంతిమందిరములు, ఆహారము రెండునులభించుచున్నవి వీనిగృహములందు స్వచ్ఛమగువాయువు ప్రసరించుటకు చక్కని సౌకర్యములు యేర్పడియుండును. విశ్రమించు ప్రదేశము మిగులసున్నితముగా మృదువుగా, హాయిగానుండుచుండును మచ్చుకైనను యిసుకముక్క యుండకనుండును

ఆవ్యాప్తియాక్రమణము వందారితేరిన యీ దుర్నీతిదాయకములగు సర్పములభారినుండి తప్పించుకొనుటకు మూషకములు తమగృహములకు రెండుద్వారము లేర్పరచుకొనుచుండును సర్పములనుండి గృహాక్రమణమేగాక జీవాపహరణము సంభవించుటచే సర్పమొకవేళయానుకూలసమయమున గృహప్రవేశమొనర్చిన వెంటనే మృత్యుముఖమునుండి తప్పించుకొనుటకే రెండవద్వారము నిశ్చితమైయుండు మరియు మక్కసూటిగా వచ్చుసర్పమునకీ రెండవద్వారరహస్యము-కోటలందు సమరసమయమున ఆహారపదార్థము సమకూర్చుటకులేక అపజయసమయమున పరుగెత్తి ప్రాణములుకాపాడుకొనుటకొక గవాక్షద్వారముండునటుల—ఇలియపడునందువ మూషకవర్గమునకిదియే మహా ప్రసాదమగుచుండును.

గ్రామమూషకములు— వీనినే గృహమూషకములనుచుందురు—నిర్మించుకొను గృహములు—బిలములు—వానియందలి విశ్రామ మందిరముల శ్యాశ్చర్యకరములు ముఖ్యము గావివి తమపిల్లలకై నిర్ణయించు ప్రదేశములు చూడతగియుండును మూషకము ధాన్యహారి. మానవగృహములందలి పలుధాన్యములు భక్షించుటచే

ఆహారమును ల్వజేసుకొనకుండును అవసరసమయమునందు వలయునాహారమందుబాటులోనుండుటవలన యిష్టపూర్తిగాతినుడీచిబలిసి బలిష్ఠములైయుండును శరీరపరిమితి ననుసరించి మానవునికి మాసమువరకు ముగియునాహారము మూషకమున కొకదివసమునకు సరిపోవునని శాస్త్రజ్ఞులునిర్ణయించిరి కొయకష్టములను లొంగకయుండవందున పోషణగానుండును మానవాహారముతో దీనిరక్తము వృద్ధియగుటచే మానవరోగములకు, ముఖ్యముగా ప్లేగుజాడ్యమునకు గురియగుచుండును దీనియాహారము, ఆరోగ్యముగురించి మరొకమారు వివరించబడును

పసికూనలకై నివిరేర్పరచు ప్రదేశములు మిక్కిలి మృదువుగానుండును ప్రదేశమంతయు మెత్తనివస్తువులతో నిండియుండును. మానవునికి విలువగలవస్తువులను—వస్త్రములు, గ్రంథములు మొదలగువవి—సంగ్రహించి, దంతములతో వానిని తునకలుతునకలుగా కత్తరించి, వానితోసిద్ధమగు మృదుశయ్యపై బాలింతరాలు తనసంతానముతో హాయిగగడుపుచుండును ప్రసూతికేటులసిద్ధమగు సూతికాశయ్య, మానవనష్టపరిమితియనుసరించి, కొన్నివేలరూప్యములు విలువజేయునదియగుట నిశ్చయము వీనియందలి పుర్వృద్ధివలనవీనికి "పుబెదల" నునుపనామ మొకటి యేర్పడినది

పుచ్ఛధారిజీవులలో నడుతమాత్రము భూమియంతర్భాగమునగాక పైననో, గోడల ధ్వాన్తాంశములందునో, మానులందునో తమ గృహములనిర్మించుకొనుచుండును వీనియుండేవివి తమ సుఖశయ్యామందిరముల నిర్ణయించుట వీనిస్వభావము, సుఖశయ్యకద్దము వివిధములను సార్థకమగుచున్నది పట్టెమంచము మఖమలు పరుపుకన్న హాయిగానుండును దీనివలువేపులశయ్యనేగాక, విద్రయంపు పొరలిన-నూలుపోగులు, పత్తి దూది, బట్టపేలికలు, వస్త్రఖండములు మొదలనవి చక్కగా పరచియుంచబడును

ఏమి తనగృహము భూమిలోన చతుష్కోణరూపమునగాక గుండ్రముగా గుమ్మటమువలె యేర్పరచుకొనుచుండును చూచువారికవి "సుబుమినార్"లేక వారణాసియందలి "మఖ్బరాశిఖరము"గనో యనుపించుచుండును లేదా మదరాసునందలి "హైకోర్టు"గానోనుండి హైకియంచికనుపించును వీనిద్వారము చిన్నగానుండును లోనిపంచపాళి—మనసాల అతి విశాలముగానుండును వీనియందిని తనబలములమాదిరి యుండునీకల ఘనబుకొనివిడించుచు తనగృహస్థాశ్రమ ధర్మము నిర్వర్తించుచుండును

పశుగృహములందు చాలావరకొక యజమానికవసరములు పూర్తిజేయు వైశాల్యము మాత్రమేయున్నను కొన్నిటియందు మాత్రము తి యభ్యాగతులకు విశ్రమింపు యవకాశములు గృహ నిర్మాణకాలమునందే యేర్పరుపబడు విషయము జ్ఞప్తియందుంచుకొనదగినది [illegible]

Printed and Published by G. Ramakrishna Reddy at the Golkonda Power Press Hyderabad. Editor A. BalakrishnaReddy.